

MONITORIMI I TRANSPARENCËS SË GJYKATAVE

MANUAL TRAJNIMI PËR SHOQËRINË CIVILE

Standardet dhe kuadri ligjor për transparencën
e gjykatave. Monitorimi i seancave dhe ecurisë së
procesverbaleve gjyqësore

Manual 1

Tiranë, Shtator 2023

Ky botim është bërë i mundur me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian.

Funded by
the European Union

Ky botim është përgatitur në kuadër të projektit “Gjyqësori në fokus” i zbatuar nga një konsorcium prej tre partnerësh: Instituti për Studimet Publike dhe Ligjore (ISPL), Fondacioni Shoqëria e Hapur për Shqipërinë (OSFA) dhe Centre for Legal Empowerment (CLE), me mbështetjen e Bashkimit Evropian në kuadër të kornizës “Civil Society Facility and Media Programme 2021”.

Ky botim është bërë i mundur me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian. Përmbajtja e këtij dokumenti është përgjegjësi e vetme e Institutit për Studimet Publike & Ligjore dhe në asnjë rrethanë nuk mund të konsiderohet se pasqyron pozicionin e Bashkimit Evropian.

©Të gjitha të drejtat e botimit i takojnë Institutit për Studimet Publike & Ligjore (ISPL)

ISBN: 9789928361646

SHKURTIME

APKB	Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara
DUDNj	Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut
DEKLARATA e STAMBOLLIT	Deklarata e Stambollit për Transparencën në Procesin Gjyqësor
GjEDNj	Gjykata Europiane për të Drejtat e Njeriut
GjK	Gjykata Kushtetuese
ILD	Inspektorati i Lartë i Drejtësisë
NjABGj	Njësia e administrimit të buxhetit gjyqësor, pranë KLGj-së
NMMP	Nëpunësi për Marrëdhëniet me Median dhe Publikun
PNDPCP	Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike (International Covenant On Civil And Political Rights)
ENCJ/RREKGj	Rrjeti European i Këshillave Gjyqësorë
GJIN/RRBIGJ	Rrjeti Botëror i Integritetit Gjyqësor (Global Judicial Integrity NetWork)
KEDNj	Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut (The European Convention on Human Rights)
KKBK	Konventa e Kombeve të Bashkuara kundër Korrupsionit
KL Gj	Këshilli i Lartë Gjyqësor
CCJE	Këshilli Konsultativ i Gjyqtarëve Europianë
KPC	Kodi i Procedurës Civile
KPP	Kodi i Procedurës Penale

PASQYRA E LËNDËS

SHKURTIME	3
I. HYRJE	7
II. OBJEKTIVAT & REZULTATI QË SYNOHET TË ARRIHET	8
III. ORGANIZIMI I SEANCËS SË TRAJNIMIT.....	9
IV. PLANI I TRAJNIMIT.....	10
V. STRUKTURIMI DHE PËRMBAJTJA E MODULEVE.....	12
V.1. MODULI 1 - PARIMI I TRANSPARENCËS SË GJYKATAVE. STANDARDET NDËRKOMBËTARE DHE KUADRI LIGJOR DHE STRATEGJIK NË FUQI NË R.SH.....	12
V.1.1 HYRJE	12
V.1.2 STANDARDET NDËRKOMBËTARE	12
V.1.3 KUADRI LIGJOR I BRENDSHËM.....	13
V.1.4 UDHËZIM I SHKURTËR NË LIDHJE ME INDIKATORËT, SI DHE ME PËRDORIMIN E TË DHËNAVE GJYQËSORE TË PUBLIKUARA NË FAQET ZYRTARE TË GJYKATAVE DHE KLGJ, ME QËLLIM REALIZIMIN E MONITORIMIT SE SI ZBATOHET NGA GJYKATAT VENDASE KY PARIM.....	14
V.1.5 FAQET E GJYKATAVE NË INTERNET. GJYKATAT.....	14
V.2. MODULI 2 - MONITORIMI I SEANCAVE GJYQËSORE DHE ECURISË SË MBAJTJES SË PROCESVERBALEVE NË SEANCA GJYQËSORE, MBAJTJA DHE DISPONUESHMËRIA E TYRE NË PROCESIN CIVIL	15
V.2.1 FAKTORI 1 - PUBLICITETI I SEANCAVE GJYQËSORE	15
V.2.1.1STANDARDI I PERFORMANCËS.....	15
V.2.1.2 TREGUESIT E REALIZIMIT	15
V.2.1.3 METODA E MATJES	16
V.2.2 FAKTORI 2 - AKSESI I PUBLIKUT NË KALENDARIN E GJYQEVE	16
V.2.2.1STANDARDI I PERFORMANCËS	16
V.2.2.2TREGUESIT E REALIZIMIT	16
V.2.2.3METODA E MATJES	17
V.2.3 FAKTORI 3 - SOLEMNITETI I SEANCAVE GJYQËSORE	17
V.2.3.1STANDARDI I PERFORMANCËS	17
V.2.3.2TREGUESIT E REALIZIMIT	17
V.2.3.3METODA E MATJES	18
V.2.4 FAKTORI 4 - MBAJTJA E PROCESVERBALEVE	18
V.2.4.1STANDARDI I PERFORMANCES	18
V.2.4.2 TREGUESIT E REALIZIMIT	18
V.2.4.3 METODA E MATJES.....	19

V.3. MODULI 3 - MONITORIMI I SEANCAVE GJYQËSORE DHE ECURISË SË MBAJTJES SË PROCESVERBALEVE NË SEANCA GJYQËSORE, MBAJTJA DHE DISPONUESHMËRIA E TYRE NE PROCESIN PENAL	19
V.3.1 FAKTORI 1 - PUBLICITETI I SEANCAVE GJYQËSORE	19
V.3.1.1 STANDARTI I PERFORMANCËS.....	19
V.3.1.2 TREGUESIT E REALIZIMIT.....	19
V.3.1.3 METODA E MATJES.....	20
V.3.2 FAKTORI 2 - AKSESI I PUBLIKUT NË KALENDARIN E GJYQEVE	20
V.3.2.1 STANDARDI I PERFORMANCËS	20
V.3.2.2 TREGUESIT E REALIZIMIT.....	20
V.3.2.3 METODA E MATJES.....	21
V.3.3 FAKTORI 3 - SOLEMNITETI I SEANCAVE GJYQËSORE	21
V.3.3.1 STANDARDI I PERFORMANCËS	21
V.3.3.2 TREGUESIT E REALIZIMIT.....	21
V.3.3.3 METODA E MATJES.....	22
V.3.4 FAKTORI 4 - MBAJTJA E PROCESVERBALEVE	22
V.3.4.1 STANDARDI I PERFORMANCËS	22
V.3.4.2 TREGUESIT E REALIZIMIT.....	22
V.3.4.3 METODA E MATJES	22
V.4. MODULI 4 - MONITORIMI I SEANCAVE GJYQËSORE DHE ECURISË SË MBAJTJES SË PROCESVERBALEVE NË SEANCA GJYQËSORE, MBAJTJA DHE DISPONUESHMËRIA E TYRE NE PROCESIN ADMINISTRATIV	23
V.4.1 FAKTORI 1 - PUBLICITETI I SEANCAVE GJYQËSORE	23
V.4.1.1 STANDARDI I PERFORMANCËS.....	23
V.4.1.2 TREGUESIT E REALIZIMIT.....	23
V.4.1.3 METODA E MATJES.....	23
V.4.2 FAKTORI 2 - AKSESI I PUBLIKUT NË KALENDARIN E GJYQEVE	24
V.4.2.1 STANDARDI I PERFORMANCËS	24
V.4.2.2 TREGUESIT E REALIZIMIT.....	24
V.4.2.3 METODA E MATJES.....	24
V.4.3 FAKTORI 3 - SOLEMNITETI I SEANCAVE GJYQËSORE	24
V.4.3.1 STANDARDI I PERFORMANCËS	24
V.4.3.2 TREGUESIT E REALIZIMIT.....	25
V.4.3.3 METODA E MATJES.....	25
V.4.4 FAKTORI 4 - MBAJTJA E PROCESVERBALEVE	25
V.4.4.1 STANDARDI I PERFORMANCËS	25
V.4.4.2 TREGUESIT E REALIZIMIT.....	25
V.4.4.3 METODA E MATJES.....	26
VI. RASTE STUDIMORE.....	27
VII. EKSTRAKTE NGA LEGJISLACIONI.....	30
VIII. BIBLIOGRAFI.....	43

I. HYRJE

Manuali i Trajnimit mbi “*Monitorimin e transparencës së gjykatave*” vjen si një vijimësi e Guidës së Monitorimit për Shoqërinë Civile “*Transparenca e gjykatave*”, qëllimi final i së cilës është monitorimi i respektimit të standardeve të transparencës nga ana e gjykatave.

Ky qëllim pritet të arrihet përmes monitorimit të jashtëm, të pavarur dhe profesional nga ana e shoqërisë civile dhe grupet e shënjestruara: organizatat e shoqërisë civile, studentët e drejtësisë dhe gazetarët.

Në vijim të treguesve dhe faktorëve të përcaktuara në Guidë, nëpërmjet këtij manuali do të analizohen në mënyrë të detajuar të gjitha elementet dhe standardet që duhet të zbatohen për monitorimin, duke u ndalur në këto elemente kryesore:

1. Parimi i transparencës së gjykatave, standardet ndërkombëtare dhe kuadri ligjor dhe strategjik në fuqi në R.SH.
2. Seancat gjyqësore, ecuria e mbajtjes së procesverbaleve dhe disponueshmëria e tyre.

Do të merren në analizë aktet ndërkombëtare dhe kuadri ligjor i brendshëm me qëllim dhënien e një tabloje të plotë të nivelit të garantimit të transparencës gjyqësore në Shqipëri, si dhe do të ofrohen treguesit, të cilëve u duhet bërë referim (standardi, treguesi i realizimit dhe metoda e matjes) për monitorimin e mënyrës së zbatimit dhe respektimit të këtij parimi të rëndësishëm në Shqipëri.

II. OBJEKTIVAT & REZULTATI QË SYNOHET TË ARRIHET

Ky manual ka për qëllim aftësimin e aktorëve të shoqërisë civile, studentëve të drejtësisë, gazetarëve, dhe thellimin e njohurive të tyre mbi monitorimin e aktivitetit të gjykatave sipas standardeve të zbatueshme për sa i përket transparencës gjyqësore.

Manuali ka për qëllim:

- Të ofrojë njohuri mbi standardet ndërkombëtare dhe kuadrin ligjor të brendshëm, për sa i përket transparencës gjyqësore;
- Të ofrojë njohuri mbi institucionet/aktorët përgjegjës për respektimin e transparencës gjyqësore;
- Të ofrojë njohuri mbi indikatorët apo treguesit e realizimit të monitorimit dhe se si ato mund të përdoren dhe maten;
- Nëpërmjet ndërthurjes së metodës teorike me shpjegimeve praktike, do të synojmë aftësimin dhe rritjen e kapacitetit të aktorëve të shoqërisë civile, studentëve të drejtësisë, gazetarëve për zbatimin dhe monitorimin e këtyre parimeve.

Në përfundim të këtij manuali aktorët e shoqërisë civile, studentët e drejtësisë, gazetarët do kenë aftësitë e duhura për monitorimin e respektimit të parashikimeve ligjore që lidhen me transparencën e gjykatave, duke analizuar standardet e performancës të parashikuara në ligj dhe duke pasqyruar treguesit e realizimit dhe mënyrat e matjes së tyre.

III. ORGANIZIMI I SEANCËS SË TRAJNIMIT

Manuali do të ndahet në 4 module, ku secili modul do të strukturohet në disa aspekte, me qëllim analizimin në mënyrë të detajuar të të gjitha elementeve të mësipërme:

Moduli i parë do të përmbajë një analizë të konceptit të parimit të monitorimit të gjykatave, aktet ndërkombëtare universale që kanë parashikuar këtë parim dhe parashikimi në legjislacionin vendës, e të tjera. Në këtë modul do të përfshihet dhe një udhëzim i shkurtër në lidhje me përdorimin e të dhënave gjyqësore të publikuara në faqet zyrtare të gjykatave, KLGj, me qëllim realizimin e monitorimit se si zbatohet nga gjykatat vendase ky parim.

Moduli i dytë do të përmbajë njohuri të ligjeve të brendshme që parashikojnë standardet për akses në seancat dhe procesverbalet gjyqësore në procesin civil, me qëllim garantimin e aksesit të publikut gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor. Moduli do të analizojë faktorët e publicitetit të seancave gjyqësore, aksesit të publikut në kalendarin e gjyqeve, solemnitetin e seancave gjyqësore dhe të mbajtjes së procesverbaleve, duke trajtuar për secilin standardin e performancës, treguesit e realizimit, si dhe metodën e matjes.

Moduli i tretë do të përmbajë njohuri të ligjeve të brendshme që parashikojnë standardet për akses në seancat dhe procesverbalet gjyqësore në procesin penal, me qëllim garantimin e aksesit të publikut gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor. Moduli do të analizojë faktorët e publicitetit të seancave gjyqësore, aksesit të publikut në kalendarin e gjyqeve, solemnitetin e seancave gjyqësore dhe të mbajtjes së procesverbaleve, duke trajtuar për secilin standardin e performancës, treguesit e realizimit, si dhe metoden e matjes.

Moduli i katërt do të përmbajë njohuri të ligjeve të brendshme që parashikojnë standardet për akses në seancat dhe procesverbalet gjyqësore në procesin administrativ, me qëllim garantimin e aksesit të publikut gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor. Moduli do të analizojë faktorët e publicitetit të seancave gjyqësore, aksesit të publikut në kalendarin e gjyqeve, solemnitetin e seancave gjyqësore dhe të mbajtjes së procesverbaleve, duke trajtuar për secilin standardin e performancës, treguesit e realizimit, si dhe metodën e matjes.

Struktura dhe përmbajtja e moduleve tregohet më poshtë në tabelë.

IV. PLANI I TRAJNIMIT

Prezantimi i manualit sipas moduleve të strukturuar si më lart mund të realizohet në një kohëzgjatje 2 orë, sipas tabelës së mëposhtme:

Aktiviteti	Metoda	Kohëzgjatja
<p>Parimi i Transparencës së Gjykatave. Standardet Ndërkombëtare dhe Kuadri ligjor dhe strategjik në fuqi në R.SH</p> <p>(Moduli 1)</p> <p>Me anë të këtij moduli pjesëmarrësit do të njihen me aktet ndërkombëtare dhe ligjet e brendshme që parashikojnë standardet e transparencës së gjykatave.</p> <p>Gjithashtu në këtë modul do të prezantohet një udhëzim i shkurtër në lidhje me një udhëzim të shkurtër për përdorimin e të dhënave gjyqësore të publikuara në faqet zyrtare të gjykatave, KLGj, me qëllim realizimin e monitorimit se si zbatohet nga gjykatat vendëse ky parim, të dhëna që pjesëmarrësit mund t'i përdorin gjatë punës/veprimtarisë së tyre.</p>	<p>Prezantim me powerpoint</p> <p>Realizimi i diskutimeve interaktive/rasteve studimore</p>	<p>30 min</p>

<p>Monitorimi i seancave gjyqësore dhe ecurisë së mbajtjes së procesverbaleve në seanca gjyqësore, mbajtja dhe disponueshmëria e tyre në procesin civil, penal dhe administrativ</p> <p>(Moduli 2-4)</p> <p>Me anë të këtyre moduleve pjesëmarrësit do të njihen me ligjet e brendshme që parashikojnë standardet për akses në seancat dhe procesverbalet gjyqësore.</p> <p>Do të vijojë me identifikimin e faktorëve apo indikatorëve përbërës të secilës temë. Më pas, për secilin faktor trajtohen standardet e zbatueshme të performancës, si tregohet realizimi përkatësisht dhe cilat janë metodat e matjes.</p> <p>Trajtimi i secilës temë do të jetë teorik kur shpjegohen standardet e zbatueshme dhe kuadri ligjor në fuqi, dhe do të jetë gjithashtu praktik, duke paraqitur rastet studimore nga praktika.</p> <p>Përveç këtyre elementeve, në përmbajtje do të tregohen problematikat kryesore që vërehen në praktikë nga puna e përditshme në gjykata në lidhje me monitorimin.</p> <p>Shpjegimi i indikatorëve dhe mënyrat më efikase të përdorimit në monitorimin e transparencës së seancave gjyqësore nga shoqëria civile.</p> <p>Orientime konkrete sipas çdo gjykate të caktuar.</p>	<p>Prezantim me powerpoint</p> <p>Realizimi i diskutimeve interaktive/ rasteve studimore</p>	<p>1 orë e 30 minuta</p>
--	--	--------------------------

V. STRUKTURIMI DHE PËRMBAJTJA E MODULEVE

<p>MODULI 1</p>	<p>V.1. PARIMI I TRANSPARENCËS SË GJYKATAVE STANDARDET NDËRKOMBËTARE DHE KUADRI LIGJOR DHE STRATEGJIK NË FUQI NË R.SH</p>
	<p>V.1.1 Hyrje Një ndër objektivat e strategjisë së reformës në sistemin e drejtësisë lidhur me sistemin gjyqësor është garantimi i transparencës së pushtetit gjyqësor dhe i së drejtës për një proces të rregullt ligjor në përputhje me standardet evropiane¹.</p> <p>Publiciteti i veprimtarisë gjyqësore, aksesit i publikut në drejtësi dhe hapja e kësaj veprimtarie ndaj shoqërisë përmes komunikimit me publikun janë parakushte thelbësore për një sistem drejtësie funksional².</p> <p>V.1.2 Standardet ndërkombëtare Transparenca gjyqësore është një vlerë e rëndësishme që shpesh përkufizohet si “<i>drejtësia nuk duhet thjesht të vendoset, por duhet të shihet që është dhënë</i>”. Transparenca gjyqësore njihet gjithashtu si një parim i rëndësishëm në aktet ndërkombëtare të drejtave të njeriut, të cilat identifikojnë të drejtën për një gjykim publik dhe shpalljen publike të vendimeve si një nga gurët themelorë të së drejtës për një gjykim të drejtë³.</p> <p>Në kuadër të procesit të drejtë dhe aksesit në drejtësi⁴ DUDNj përcakton rëndësinë e seancave dëgjimore publike, vendimet dhe dënimet. Kjo e drejtë përsëritet në nenin 14 të PNDCP, si dhe në instrumente të ndryshme rajonale dhe kombëtare të drejtave të njeriut, si kritikë për sigurimin e transparencës së nevojshme për të siguruar një proces të drejtë gjyqësor. Nga ana tjetër, KEDNj përcakton rëndësinë e shpalljes dhe regjistrimit publik të vendimeve.</p> <p>RREKGJ (ENCJ 2018) ka pranuar se “<i>një sistem i hapur dhe transparent i drejtësisë është një parakusht i mëtejshëm për krijimin dhe ruajtjen e besimit të publikut në drejtësi, i cili është një gur themeli i legjitimitetit të gjyqësorit</i>”. Publikimi i vendimeve krijon një nxitje më të madhe për gjyqtarët që të japin vendime gjyqësore të arsyetuara mirë. Kjo krijon një sistem më të drejtë dhe lehtëson të drejtën e palëve ndërgjyqëse për të apeluar vendimet ndaj tyre. Kjo gjithashtu demonstroi përkushtimin e një gjykate ndaj llogaridhënies dhe transparencës dhe ofron informacion thelbësor edukativ mbi atë se çfarë</p>

1. Shih: *Strategjia e Reformës në Sistemin e Drejtësisë*, faqe 15.

2. Po aty.

3. *Resource Guide on Strengthening Judicial Integrity and Capacity*, UNODC, 2011, f. 80.

4. *Justice Sector Benchmarks User's Guide*, ABA/USAID, 2011, f. 20.

është ligji, jo vetëm për profesionistët ligjorë, por edhe për komunitetin më të gjerë të studentëve, studiuesve dhe politikëbërësve. Vende të ndryshme në botë kanë faqe interneti gjykatash ku publikohen vendimet e rëndësishme.

Në mënyrë ideale, procedurat gjyqësore duhet të jenë të hapura për publikun dhe median, gjë që kërkon si mbrojtje ligjore formale për gjykimet e hapura ashtu edhe vazhdimësi për t'i vënë këto mbrojtje në praktikë.

GjEDNj ka publikuar udhëzime për interpretimin e nenit 6 - mbi aspektet civile dhe penale - bazuar në jurisprudencën e saj. Aty citohet se *“karakterë publik i procedurave para organeve gjyqësore mbron palët ndërgjyqëse kundër administrimit të drejtësisë në fshehtësi pa shqyrtim publik”* dhe se gjithashtu forcon besimin e publikut në gjykata (GjEDNj 2019a)⁵.

Në traktatet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, ekziston një prezumim i përgjithshëm në favor të lejimit të publikut dhe mediave për të ndjekur procedurat gjyqësore; megjithatë, këto instrumente njohin një sërë përjashtimesh të zakonshme, siç është nevoja për zhvillimin e proceseve gjyqësore me dyer të mbyllura për arsye morale, për të mbrojtur rendin publik, për qëllime të sigurisë kombëtare, për të mbrojtur jetën private të palëve ose interesat e të miturve, ose kur publiciteti mund të dëmtojë interesat e drejtësisë.

Një sërë kufizimesh formale dhe praktike në gjyqësor në mbarë vendet e botës kufizojnë aksesin e publikut në vendimet e gjykatave dhe informacione të tjera të lidhura me gjykatat.

Për më tepër, kuadri aktual kulturor në të cilin funksionojnë shumë nga gjyqësorët e vendeve të ndryshme të botës tregon që çdo sugjerim për t'u dhënë akses të plotë avokatëve, medias dhe publikut në vendimet e gjykatës, zakonisht mund të refuzohet në interes të ruajtjes së privatësisë dhe konfidencialitetit personal, me disa pritshmëri që nëse ato do të bëheshin të aksesueshme për të gjithë, besimi i publikut dhe përdorimi i gjykatave do të zvogëlohej.

Megjithatë GjEDNj, bazuar në jurisprudencën e saj, ka deklaruar se *“Fshehja e plotë ndaj publikut i tërësisë së një vendimi gjyqësor nuk mund të justifikohet. Shqetësimet legjitime të sigurisë mund të akomodohen nëpërmjet teknikave të caktuara, të tilla si klasifikimi i vetëm i atyre pjesëve të vendimeve gjyqësore, bërja publike e të cilave do të rrezikonte sigurinë kombëtare ose sigurinë e të tjerëve”* (GjEDNj 2019b)⁶.

V.1.3 Kuadri ligjor i brendshëm

Ndër ligjet që përbëjnë kuadrin ligjor të brendshëm në transparencën e gjykatave janë:

- Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë,
- Kodi i Procedurës Civile i Republikës së Shqipërisë,
- Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Shqipërisë,
- Ligji nr. 49/2012 *“Për Gjykatat Administrative dhe Gjykimin e Mosmarrëveshjeve Administrative”* i ndryshuar,
- Ligji nr. 98/2016 *“Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”* i ndryshuar,

5. Guida e GjEDNj-së në nenin 6 të KEDNj-së (aspekte civile)

6. Guida e GjEDNj-së në nenin 6 të KEDNj-së (aspekte penale)

- Ligji nr. 115/2016 “Për organet e qeverisjes të sistemit të drejtësisë” i ndryshuar,
- Ligji nr. 119/2014 “Për të Drejtën e Informimit” i ndryshuar,
- Ligji nr. 9887 datë 10.03.2008, “Për mbrojtjen e të dhënave personale” i ndryshuar,
- Udhëzimi nr. 15 datë 13.12.2011 i Komisionierit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, “Për përpunimin dhe publikimin e të dhënave personale në sistemin gjyqësor”,
- Urdhri i Ministrisë së Drejtësisë nr. 6777/5, datë 30.09.2010 “Për miratimin e rregullores “Për marrëdhënien e gjykatës me publikun”.

V.1.4 Udhëzim i shkurtër në lidhje me indikatorët, si dhe me përdorimin e të dhënave gjyqësore të publikuara në faqet zyrtare të gjykatave dhe KLGj, me qëllim realizimin e monitorimit se si zbatohet nga gjykatat vendase ky parim

Transparenca e veprimtarisë së gjykatave, përbën një parim të rëndësishëm që ka lidhje me shumë elemente të tjera dhe ndikon në mënyrë të drejtpërdrejtë në rritjen e besimit të publikut te sistemi gjyqësor. Transparenca e gjykatës sigurohet me anë të garantimit të aksesit të publikut gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor, publiciteti dhe aksesueshmëria në vendimet e gjykatës, llogaridhënia e gjykatës në momentin që i kërkohet një informacion në lidhje me aktet procedurale, e të tjera. Transparenca dhe aksesit në informacion është i domosdoshëm për të parandaluar praktikën korruptive dhe për të garantuar realizimin e të drejtës për një gjykim të drejtë.

Transparenca dhe aksesit në gjykatë, përfshijnë në vetvete disa elemente tregues/inikatorë të përgjithshëm, konkretisht:

- Publiciteti i seancave gjyqësore;
- Aksesit i publikut në Kalendarin e gjyqeve;
- Solemniteti i seancave gjyqësore;
- Mbajtja e Procesverbaleve;
- Disponueshmëria dhe aksesit i vendimeve gjyqësore;
- Aksesit në dosjet gjyqësore;
- Informacion mbi buxhetin dhe të dhënat financiare.

V.1.5 Faqet e gjykatave në internet. Gjykatat

<http://www.gjykatatirana.gov.al/> - Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Tiranë;

<https://www.gjykata.gov.al/apel-pergjithshem/gjykata-e-apelit-juridiksioni-i-p%C3%ABrgjithsh%C3%ABm/> - Gjykata e Apelit, Juridiksioni i Përgjithshëm;

<https://www.gjykata.gov.al/gjykata-administrative-e-apelit/gjykata-administrative-e-apelit/> - Gjykata Administrative e Apelit;

<https://www.gjykata.gov.al/gjykata-administrative-tiran%C3%AB/gjykata-administrative-tiran%C3%AB/> - Gjykata Administrative Tiranë;

<https://www.gjp.gov.al/> - Gjykata e Posaçme e Shkallës së parë për Korrupsionin dhe krimin e organizuar;

<http://www.gjykataelarte.gov.al/> - Gjykata e Lartë.

MODULI 2	V.2. MONITORIMI I SEANCAVE GJYQËSORE DHE ECURISË SË MBAJTJES SË PROCESVERBALEVE NË SEANCA GJYQËSORE, MBAJTJA DHE DISPONUESHMËRIA E TYRE NE PROCESIN CIVIL
	<p>Transparenca e veprimtarisë së gjykatave, përbën një parim të rëndësishëm që kalidhje me shumë elemente të tjera dhe ndikon në mënyrë të drejtpërdrejtë në rritjen e besimit të publikut te sistemi gjyqësor. Transparenca e gjykatës sigurohet me anë të garantimit të aksesit të publikut gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor, publiciteti dhe aksesueshmëria në vendimet e gjykatës, llogaridhënia e gjykatës në momentin që i kërkohet një informacion në lidhje me aktet procedurale, e të tjera. Transparenca dhe aksesit në informacion, është i domosdoshëm për të parandaluar praktikat korruptive dhe për të garantuar realizimin e të drejtës për një gjykim të drejtë.</p> <p>Transparenca dhe aksesit në gjykatë, përfshijnë në vetvete disa elemente, konkretisht:</p> <p>V.2.1 Faktori 1 - Publiciteti i seancave gjyqësore</p> <p>Publiciteti i seancave gjyqësore përbën një aspekt të rëndësishëm të së drejtës për proces të rregullt ligjor. Gjykimet publike janë garanci për gjykimin e drejtë. Vetëm kur gjykimi është publik, është e mundur që të tregohet se të drejtat e çdo pale në gjykim nuk janë dhunuar, që të dyja palët kanë pasur mundësinë të shprehin opinionin e tyre. Një gjykim me dyer të mbyllura do të krijonte kushte që gjykata të veprojë si një institucion burokratik duke sjellë rënie të besimit. Kur gjykimet janë të hapura ndaj publikut dhe medias, një shtet demokratik do të ndihet i plotësuar duke ndjekur procedurat përkatëse.</p> <p>Për më tepër, zhvillimi i seancave publike krijon mundësinë për pjesëmarrjen në proces, jo vetëm të palëve, por edhe të çdo qytetari që ka interes për të ndjekur një proces gjyqësor.</p> <p>Në nenin 26 të Kodit të Procedurës Civile parashikohet e drejta për akses dhe për transparencë të procesit gjyqësor. Mirëpo kjo e drejtë nuk është absolute, pasi ajo mund të kufizohet në rastet e parashikuara specifikisht në nenin 173 të Kodit të Procedurës Civile kur seancat gjyqësore mund të bëhen me dyer të mbyllura.</p> <p>Publiciteti i zhvillimit të një seance gjyqësore fillon me shpalljen publike të orës e datës së zhvillimit të saj, nëpërmjet afishimit në një vend të dukshëm, në ambientet e gjykatës; me thirrjen e seancës në mënyrë publike dhe më tej me zhvillimin e seancës me dyer të hapura.</p> <p>V.2.1.1 Standardi i performancës</p> <p>V.2.1.2 Treguesit e realizimit</p> <p>Treguesit e realizimit të publicitetit orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A ka në ambientet e gjykatës informacion publik të afishuar në ambient të dukshëm mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore? ✓ A bëhet thirrja e seancës në mënyrë publike në ambientet e

- gjykatës?
- ✓ A zhvillohen seancat gjyqësore me dyer të hapura për publikun?
 - ✓ Nëse zhvillohen seancat me dyer të mbyllura, a janë shkaqet e kufizimit në përputhje me ligjin?
 - (i) në rastin e **gjykimeve civile** shkaqet e kufizimeve në përputhje me ligjin janë si vijon:
 - a) në interes të moralit?
 - b) të rendit publik?
 - c) të ruajtjes së informacionit të klasifikuar ose sigurisë kombëtare?
 - ç) kur e kërkojnë interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve dhe pjesëmarrësve në gjyq?
 - d) kur përmenden sekrete tregtare ose shpikje industriale, nga publikimi i të cilave mund të cenohen interesa që mbrohen me ligj?
 - dh) në masën e çmuar nga gjykata, në rrethana të veçanta, publikimi mund të paragjykojë interesat e drejtësisë?
 - ✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguar më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);
- ✓ Numri i seancave që zhvillohen me dyer të hapura dhe të mbyllura në fillim dhe në fund të periudhës së monitorimit;

V.2.1.3 Metoda e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë e i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.
- Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e publicitetit të seancave gjyqësore.

V.2.2 Faktori 2 - Aksesit i publikut në kalendarin e gjyqeve

V.2.2.1 Standardi i performancës

Publiku ka të drejtë të marrë informacion mbi listat e seancave gjyqësore. Madje, gjykatave u kërkohet që ta vendosin këtë informacion edhe në faqen e tyre të internetit. Zyrat e marrëdhënieve me publikun pranë çdo gjykate janë përgjegjëse për të përgatitur dhe bërë publike listat e gjyqeve, si dhe për të vendosur kalendarin e gjykimeve në faqet e internetit të gjykatave.

V.2.2.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit të Aksesit të Publikut në kalendarin e gjyqeve orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A është i aksesueshëm nga qytetarët këndi i afishimit të listave të gjyqeve?
- ✓ A ka person përgjegjës të caktuar për marrëdhënien me publikun?
- ✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore, dhe se si mund të aksesohet gjykata dhe procedurat gjyqësore fizikisht ose online?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguar më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);

V.2.2.3 Metoda e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë, i përditësuar duke vlerësuar me PO/JO.
- Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e aksesit në kalendarin e seancave gjyqësore.

V.2.3 Faktori 3 - Solemniteti i seancave gjyqësore

V.2.3.1 Standardi i performancës

Garanci për zhvillimin e seancave gjyqësore publike, është dhe kryerja e proceseve gjyqësore në salla gjykimi. Për shkak të problematikave të konstatuara ndër vite, seancat gjyqësore zhvilloheshin më shpesh në zyrat e gjyqtarëve se sa në sallat e gjyqit. Kjo ishte shqetësuese jo vetëm për shkak të hapësirës së kufizuar në zyrat e gjyqtarëve që kufizonin ndjeshëm personat e interesuar të ndiqnin seancën, por mundësia e palëve për të hyrë në zyrat e gjyqtarëve ishte shqetësuese, sepse lehtëson kontaktet e padëshirueshme midis palëve dhe gjykatës, të cilat mund të lehtësojnë korrupsionin ose presionin mbi gjyqtarin. Si përfundim, seancat gjyqësore në zyrat e ngarkuara të gjyqtarëve, kontribuojnë pak në ruajtjen e solemnitetit të seancës gjyqësore dhe respektin që duhet të kenë palët dhe publiku për gjykatën si institucion i drejtësisë.

V.2.3.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit, të solemnitetit të seancave gjyqësore orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A zhvillohen seancat gjyqësore publike në salla gjykimi?
- ✓ A lejohen personat e interesuar, dhe/ose media që të ndjekin seancat publike?
- ✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore dhe/ose kërkesa tip për median për të marrë pjesë në seancat gjyqësore fizikisht ose online?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguar më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:
✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);

V.2.3.3 Metoda e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë e i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.
- Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve, të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e solemnitetit të seancave gjyqësore.

V.2.4 Faktori 4 - Mbajtja e procesverbaleve

V.2.4.1 Standardi i performancës

Zbatimi i sistemit të regjistrimit digjital audio në gjykata përbën një kërkesë të detyrueshme ligjore, çka garanton saktësi të nivelit të lartë të dokumentimit të seancës gjyqësore dhe rrit transparencën, efikasitetin si dhe përmirëson administrimin e gjykatave. Sipas nenit 118 të Kodit të Procedurës Civile gjykata duhet të mbajë procesverbale për seancën gjyqësore.

Sipas këtij neni, kryetari i seancës duhet të sigurohet që të mbahet procesverbal nëpërmjet regjistrimit audio ose audioviziv për seancën gjyqësore, si dhe për çdo veprim tjetër procedural gjyqësor që zhvillohet jashtë seance.

KPC-ja përcakton se kur mungon, ose është i pavlefshëm procesverbali gjyqësor, Gjykata e Apelit e prish vendimin e shkallës së parë dhe e dërgon çështjen për rigjykim.

KPC-ja përcakton se transkriptimi i procesverbalit bëhet në rastet kur: a) kërkohet nga anëtarët e trupit gjykues; ose b) kërkohet me shkrim nga palët në gjykim ose persona të tjerë të interesuar dhe kjo kërkesë miratohet nga kryetari i seancës gjyqësore, pasi paguhen tarifat e vendosura për këtë qëllim, e cila përcaktohet me urdhër të ministrit të Drejtësisë.

V.2.4.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit, të **Mbajtjes së Procesverbaleve** të seancave gjyqësore orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A mbahen procesverbale nëpërmjet regjistrimit audio ose audioviziv për seancën gjyqësore në seancat gjyqësore publike?
- ✓ Alejohen personat e interesuar që të marrin kopje të transkriptuara të procesverbaleve?
- ✓ A ka në sekretarinë gjykatës, ose në faqen online të gjykatës, informacion mbi kërkesën tip për t'u pajisur me kopje të transkriptuara të procesverbaleve të seancave gjyqësore?

	<p>TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023); <p>V.2.4.3 Metoda e matjes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion në ambientet e gjykatës, pranë sekretarisë së gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë e i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.
--	---

<p>MODULI 3</p>	<p>V.3 MONITORIMI I SEANCAVE GJYQËSORE DHE ECURISË SË MBAJTJES SË PROCESVERBALEVE NË SEANCA GJYQËSORE, MBAJTJA DHE DISPONUESHMËRIA E TYRE NE PROCESIN PENAL</p> <p>V.3.1 Faktori 1 - Publiciteti i seancave gjyqësore</p> <p>V.3.1.1 Standardi i performancës</p> <p>Në nenin 339 të Kodit të Procedurës Penale parashikohet e drejta për akses dhe për transparencë e procesit gjyqësor. Edhe e drejta për akses dhe për transparencë të procesit gjyqësor, nuk është absolute. Ajo mund të kufizohet në rastet e parashikuara specifikisht në nenin 340 të Kodit të Procedurës Penale, kur seancat gjyqësore mund të bëhen me dyer të mbyllura. Publiciteti i zhvillimit të një seance gjyqësore fillon me shpalljen publike të orës e datës së zhvillimit të saj, nëpërmjet afishimit në një vend të dukshëm, në ambientet e gjykatës; me thirrjen e seancës në mënyrë publike dhe më tej me zhvillimin e seancës me dyer të hapura.</p> <p>V.3.1.2 Treguesit e realizimit</p> <p>Treguesit e realizimit e të publicitetit orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A ka në ambientet e gjykatës informacion publik të afishuar në mënyrë të dukshme mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore? ✓ A bëhet thirrja e seancës në mënyrë publike në ambientet e gjykatës? ✓ A zhvillohen seancat gjyqësore me dyer të hapura për publikun? ✓ Nëse zhvillohen seancat me dyer të mbyllura, a janë shkaqet e kufizimit në përputhje me ligjin? <ul style="list-style-type: none"> (ii) në rastin e grykimeve penale shkaqet e kufizimeve në përputhje me ligjin janë si vijon: <ul style="list-style-type: none"> a) kur publiciteti mund të dëmtojë moralin shoqëror ose mund të sjellë përhapjen e të dhënave që duhet të mbahen sekret në interes të shtetit, në qoftë se një gjë e tillë kërkohet nga organi kompetent; b) kur nga ana e publikut ka shfaqje që prishin zhvillimin e
------------------------	---

	<p>rregullt të seancës;</p> <ul style="list-style-type: none"> c) kur është e nevojshme të mbrohet siguria e dëshmitarëve ose e të pandehurve; c) kur gjykohet e nevojshme në pyetjen e të miturve si dëshmitarë; d) kur viktimat e përcaktuar në nenin 58/b, të KPrP, kërkon të zhvillohet me dyer të mbyllura; e) gjykohe të miturit; b) gjykohe të pandehur të rritur; të cilët akuzohen për kryerjen e veprave penale ndaj të miturve si viktimë, pavarësisht moshës së viktimës gjatë gjykimit. <p>✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore?</p> <p>TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023); ✓ Numrin e seancave që zhvillohen me dyer të hapura dhe të mbyllura në fillim dhe në fund të periudhës së monitorimit; <p>V.3.1.3 Metoda e matjes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë e i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO. - Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e publicitetit të seancave gjyqësore. <p>V.3.2 Faktori 2 - Aksesit i publikut në kalendarin e gjyqeve</p> <p>V.3.2.1 Standardi i performancës</p> <p>Publiku ka të drejtë të marrë informacion mbi listat e seancave gjyqësore. Madje, gjykatave u kërkohet që ta vendosin këtë informacion edhe në faqen e tyre të internetit. Zyrat e marrëdhënies me publikun pranë çdo gjykate janë përgjegjëse për të përgatitur dhe bërë publike listat e gjyqeve, si dhe për të vendosur kalendarin e gjykimeve në faqet e internetit të gjykatave.</p> <p>V.3.2.2 Treguesit e realizimit</p> <p>Treguesit e realizimit, të Aksesit të Publikut në kalendarin e gjyqeve orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ A është i aksesueshëm nga qytetarët këndi i afishimit të listave të gjyqeve? ✓ A ka person përgjegjës të caktuar për marrëdhënien me publikun? ✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore dhe se si mund të aksesohet gjykata dhe procedurat gjyqësore fizikisht ose online?
--	--

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);

V.3.2.3 Metoda e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë e i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.
- Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve, të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e aksesit në kalendarin e seancave gjyqësore.

V.3.3 Faktori 3 - solemniteti i seancave gjyqësore

V.3.3.1 Standardi i performancës

Garanci për zhvillimin e seancave gjyqësore publike, është dhe kryerja e proceseve gjyqësore në salla gjykimi. Për shkak të problematikave të konstatuara ndër vite, seancat gjyqësore zhvilloheshin më shpesh në zyrat e gjyqtarëve se sa në sallat e gjyqit. Kjo ishte shqetësuese jo vetëm për shkak të hapësirës së kufizuar në zyrat e gjyqtarëve që kufizonin ndjeshëm personat e interesuar të ndiqnin seancën, por mundësia e palëve për të hyrë në zyrat e gjyqtarëve ishte shqetësuese, sepse lehtëson kontaktet e padëshirueshme midis palëve dhe gjykatës, të cilat mund të lehtësojnë korrupsionin ose presionin mbi gjyqtarin. Si përfundim, seancat gjyqësore në zyrat e ngarkuara të gjyqtarëve, kontribuojnë pak në ruajtjen e solemnitetit të seancës gjyqësore dhe respektin që duhet të kenë palët dhe publiku për gjykatën si institucion i drejtësisë.

V.3.3.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit dhe të solemnitetit të seancave gjyqësore orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A zhvillohen seancave gjyqësore publike në salla gjykimi?
- ✓ A lejohen personat e interesuar, dhe/ose media që të ndjekin seancat publike?
- ✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore dhe/ose kërkesa tip për median për të marrë pjesë në seancat gjyqësore fizikisht ose online?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);

V.3.3.3 Metoda e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacioni në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë, i përditësuar duke vlerësuar me PO/JO.
- Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e solemnitetit të seancave gjyqësore.

V.3.4 Faktori 4 - Mbajtja e procesverbaleve

V.3.4.1 Standardi i performancës

Zbatimi i sistemit të regjistrimit digjital audio në gjykata përbën një kërkesë të detyrueshme ligjore, çka garanton saktësi të nivelit të lartë të dokumentimit të seancës gjyqësore dhe rrit transparencën, efikasitetin, si dhe përmirëson administrimin e gjykatave. Sipas nenit 115 të Kodit të Procedurës Penale, gjykata duhet të mbajë procesverbale për seancën gjyqësore.

Sipas këtij neni, kryetari i seancës duhet të sigurohet që të mbahet procesverbal nëpërmjet regjistrimit audio ose audioviziv për seancën gjyqësore, si dhe për çdo veprim tjetër procedural gjyqësor që zhvillohet jashtë seance.

KPP gjithashtu parashikon se kryetari i trupit gjykues ka përgjegjësi të sigurojë që procesverbalet të mbahen në një formë të qartë e të saktë.

V.3.4.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit, të Mbajtjes së Procesverbaleve të seancave gjyqësore orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A mbahen procesverbale nëpërmjet regjistrimit audio ose audioviziv për seancën gjyqësore në seancat gjyqësore publike?
- ✓ A lejohen personat e interesuar, që të marrin kopje të transkriptuara të procesverbaleve?
- ✓ A ka në sekretarinë e gjykatës, ose në faqen online të gjykatës, informacion mbi kërkesën tip për t'u pajisur me kopje të transkriptuara të procesverbaleve të seancave gjyqësore?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);

V.3.4.3 Metodatat e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacioni në ambientet e gjykatës, pranë sekretarisë së gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë e i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.

MODULI 4**V.4. MONITORIMI I SEANCAVE GJYQËSORE DHE ECURISË SË MBAJTJES SË PROCESVERBALEVE NË SEANCA GJYQËSORE, MBAJTJA DHE DISPONUESHMËRIA E TYRE NE PROCESIN ADMINISTRATIV****V.4.1 Faktori 1 - Publiciteti i seancave gjyqësore****V.4.1.1 Standardi i performancës**

Në nenin 20 të Ligjit nr. 49/2012 parashikohet e drejta për akses dhe për transparencë të procesit gjyqësor. Mirëpo kjo e drejtë nuk është absolute, pasi ajo mund të kufizohet në rastet e parashikuara specifikisht në nenin 20.2 të të njëjtit ligj, kur seancat gjyqësore mund të bëhen me dyer të mbyllura. Publiciteti i zhvillimit të një seance gjyqësore fillon me shpalljen publike të orës e datës së zhvillimit të saj, nëpërmjet afishimit në një vend të dukshëm, në ambientet e gjykatës; me thirrjen e seancës në mënyrë publike dhe më tej me zhvillimin e seancës me dyer të hapura.

V.4.1.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit dhe të Publicitetit orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A ka në ambientet e gjykatës informacion publik të afishuar në mënyrë të dukshme mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore?
- ✓ A bëhet thirrja e seancës në mënyrë publike në ambientet e gjykatës?
- ✓ A zhvillohen seancat gjyqësore me dyer të hapura për publikun?
- ✓ Nëse zhvillohen seancat me dyer të mbyllura, a janë shkaqet e kufizimit në përputhje me ligjin?
 - (i) në rastin e **gjkimeve administrative** shkaqet e kufizimeve në përputhje me ligjin janë si vijon:
 - a) me arsyetimin e mbrojtjes së moralit publik,
 - b) rendit publik,
 - c) të sigurisë kombëtare,
 - d) të sekretit tregtar,
 - e) të së drejtës së jetës private ose të të drejtave vetjake;
- ✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);
- ✓ Numrin e seancave që zhvillohen me dyer të hapura dhe të mbyllura në fillim dhe në fund të periudhës së monitorimit.

V.4.1.3 Metoda e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë, i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.

- Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e publicitetit të seancave gjyqësore.

V.4.2 Faktori 2 - Aksesit i publikut në kalendarin e gjyqeve

V.4.2.1 Standardi i performancës

Publiku ka të drejtë të marrë informacion mbi listat e seancave gjyqësore. Madje, gjykatave u kërkohet që ta vendosin këtë informacion edhe në faqen e tyre të internetit. Zyrat e marrëdhënies me publikun pranë çdo gjykate janë përgjegjëse për të përgatitur dhe bërë publike listat e gjyqeve, si dhe për të vendosur kalendarin e gjykimeve në faqet e internetit të gjykatave.

V.4.2.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit dhe të aksesit të publikut në kalendarin e gjyqeve orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A është i aksesueshëm nga qytetarët këndi i afishimit të listave të gjyqeve?
- ✓ A ka person përgjegjës të caktuar për marrëdhënien me publikun?
- ✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore dhe se si mund të aksesohet gjykata dhe procedurat gjyqësore fizikisht ose online?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);

V.4.2.3 Metoda e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë, i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.
- Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e aksesit në kalendarin e seancave gjyqësore.

V.4.3 Faktori 3 - Solemniteti i seancave gjyqësore

V.4.3.1 Standardi i performancës

Garanci për zhvillimin e seancave gjyqësore publike është edhe kryerja e proceseve gjyqësore në salla gjykimi. Për shkak të problematikave të

konstatuara ndër vite, seancat gjyqësore zhvilloheshin më shpesh në zyrat e gjyqtarëve se sa në sallat e gjyqit. Kjo ishte shqetësuese jo vetëm për shkak të hapësirës së kufizuar në zyrat e gjyqtarëve që kufizonin ndjeshëm personat e interesuar të ndiqnin seancën, por mundësia e palëve për të hyrë në zyrat e gjyqtarëve ishte shqetësuese, sepse lehtëson kontaktet e padëshirueshme midis palëve dhe gjykatës, të cilat mund të lehtësojnë korrupsionin ose presionin mbi gjyqtarin. Si përfundim, seancat gjyqësore në zyrat e ngarkuara të gjyqtarëve, kontribuojnë pak në ruajtjen e solemnitetit të seancës gjyqësore dhe respektin që duhet të kenë palët dhe publiku për gjykatën si institucion i drejtësisë.

V.4.3.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit të solemnitetit të seancave gjyqësore orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A zhvillohen seancat gjyqësore publike në salla gjykimi?
- ✓ A lejohen personat e interesuar, dhe/ose media që të ndjekin seancat publike?
- ✓ A ka në faqen online të gjykatës informacion mbi orën dhe datën e zhvillimit të seancave gjyqësore dhe/ose kërkesa tip për median për të marrë pjesë në seancat gjyqësore fizikisht ose online?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);

V.4.3.3 Metoda e matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë, i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.
- Një mënyrë tjetër efektive për vlerësimin e treguesve të mësipërm është nëpërmjet sondazheve dhe pyetësorëve të cilat matin perceptimin e qytetarëve, medias, përdoruesve të gjykatave, mbi shkallën e informacioneve që kanë rreth tyre, dhe se sa e vlerësojnë nivelin e solemnitetit të seancave gjyqësore.

V.4.4 Faktori 4 - Mbajtja e procesverbaleve

V.4.4.1 Standardi i performancës

Zbatimi i sistemit të regjistrimit digjital audio në gjykata përbën një kërkesë të detyrueshme ligjore, çka garanton saktësi të nivelit të lartë të dokumentimit të seancës gjyqësore dhe rrit transparencën, efikasitetin si dhe përmirëson administrimin e gjykatave. Sipas nenit 118 të Kodit të Procedurës Civile, gjykata duhet të mbajë procesverbale për seancën gjyqësore.

Sipas këtij neni, kryetari i seancës duhet të sigurohet që të mbahet procesverbal nëpërmjet regjistrimit audio ose audioviziv për seancën gjyqësore, si dhe për çdo veprim tjetër procedural gjyqësor që zhvillohet jashtë seance.

KPC-ja përcakton se kur mungon, ose është i pavlefshëm procesverbali gjyqësor, Gjykata e Apelit e prish vendimin e shkallës së parë dhe e dërgon çështjen për rigjykim.

KPC -ja përcakton se transkriptimi i procesverbalit bëhet në rastet kur:
a) kërkohet nga anëtarët e trupit gjykues; ose b) kërkohet me shkrim nga palët në gjykim ose persona të tjerë të interesuar dhe kjo kërkesë miratohet nga kryetari i seancës gjyqësore, pasi paguhen tarifat e vendosura për këtë qëllim, e cila përcaktohet me urdhër të ministrit të Drejtësisë

V.4.4.2 Treguesit e realizimit

Treguesit e realizimit të mbajtjes së procesverbaleve të seancave gjyqësore orientohen nga përgjigjet që merren nga pyetjet e mëposhtme:

- ✓ A mbahen procesverbale nëpërmjet regjistrimit audio ose audioviziv për seancën gjyqësore në seancat gjyqësore publike?
- ✓ Alejohen personat e interesuar, që të marrin kopje të transkriptuara të procesverbaleve?
- ✓ A ka në sekretarinë e gjykatës ose në faqen online të gjykatës informacion mbi kërkesën tip për t'u pajisur me kopje të transkriptuara të procesverbaleve të seancave gjyqësore?

TË DHËNA SHITESË: Përveç monitorimit të treguesve të realizimit të treguara më sipër, objekti i monitorimit do të përfshijë edhe aspektet e mëposhtme:

- ✓ Periudha e monitorimit (p.sh. 1 qershor deri 31 korrik 2023);

V.4.4.3 Metoda e Matjes

- Për matjen e treguesve të mësipërm, mund të merret informacion: në ambientet e gjykatës, pranë sekretarisë së gjykatës ose mund të konsultohet faqja online e gjykatës (nëse ka), ku analizohet lloji i informacionit të publikuar, lehtësia e aksesimit të tij, fakti nëse është i plotë, i përditësuar, duke vlerësuar me PO/JO.

V. RASTE STUDIMORE

Rasti 1

Përshkrimi i rastit

GjEDNj në praktikën e saj civile ka argumentuar gjerësisht se: *“Prania në sallën e seancës mund t’i ndalohe shtypit dhe publikut gjatë gjithë procesit ose një pjese të tij”* :

- *“në interesin e moralit, të rendit publik ose të sigurisë kombëtare në një shoqëri demokratike”* (çështja Zagorodnikov k. Russise, § 26 ; B. e P. k. Royaume- Uni, § 39) ;
- *“kur interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve në proces e kërkon”*: interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve në proces hyjnë në lojë, për shembull, në procedurat që lidhen me kujdestarinë e fëmijëve të mitur pas një divorci ose nga ndarja e prindërve, ose mosmarrëveshje midis anëtarëve të së njëjtës familje (ibidem, § 38); përkundrazi, në çështje që kanë të bëjnë me futjen e një fëmije në një institucion publik, arsyet për t’ia shmangur çështjen shqyrtimit publik duhet të jenë objekt i një shqyrtimi të vëmendshëm (çështja Moser k. Austrisë, § 97).
- Në rastin e procedurës disiplinore kundër një mjeku, nëse domosdoshmëria për të ruajtur sekretin profesional ose jetën private të pacientëve mund të justifikojë seancën me dyer të mbyllura, kjo e fundit duhet të bëhet e detyrueshme vetëm nga rrethanat (çështja Diennet k. Francës, § 34; për një shembull procesi të drejtuar kundër një avokati: (çështja Hurter c. Zvicrës, §§ 30-32)
- *“ose e gjykuar shumë e domosdoshme nga gjykata, kur në rrethana të veçanta publiciteti do të cenonte interesat e drejtësisë”*: është e mundur të shmanget parimi për debate të hapura publike për të mbrojtur sigurinë dhe intimitetin e dëshmitarëve ose për të ndihmuar shkëmbimin e lirë të informacioneve dhe opinionëve në ndjekje të drejtësisë (çështja B. E P. K. Royaume- Uni, § 38 ; Osinger k. Austrisë, § 45).

Lidhja me standardin dhe faktorin

Rastet e çështjeve të mësipërme, kanë të bëjnë me publicitetin e seancave gjyqësore, i cili përbën një aspekt të rëndësishëm të së drejtës për proces të rregullt ligjor. Gjykimet publike janë garanci për gjykimin e drejtë dhe zhvillimi i seancave publike krijon mundësinë për pjesëmarrjen në proces, jo vetëm të palëve, por edhe të çdo qytetari që ka interes për të ndjekur një proces gjyqësor. Në nenin 26 të Kodit të Procedurës Civile parashikohet e drejta për akses dhe për transparencë të procesit gjyqësor. Mirëpo kjo e drejtë nuk është absolute, pasi ajo mund të kufizohet në rastet e parashikuara specifikisht në nenin 173 të Kodit të Procedurës Civile kur seancat gjyqësore mund të bëhen me dyer të mbyllura.

Referimi në ekstrakte nga legjislacioni

Në nenin 173 të Kodit të Procedurës Civile parashikohet shprehimisht:

“Nuk lejohet qëndrimi në seancë gjyqësore me dyer të mbyllura i të miturve nën 16 vjeç, përveç kur ata thirren nga gjykata. Gjykata mund të mos lejojë pjesëmarrjen e organeve të medias dhe publikut gjatë një pjese ose gjatë gjithë zhvillimit të procesit gjyqësor: a) në interes të moralit; b) të rendit publik; c) të ruajtjes së informacionit të klasifikuar ose sigurisë kombëtare; ç) kur e kërkojnë interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve dhe pjesëmarrësve në gjyq; d) kur përmenden sekrete tregtare ose shpikje industriale, nga publikimi i të cilave mund të cenohen interesa që mbrohen me ligj; dh) në masën e çmuar nga gjykata, në rrethana të veçanta, publikimi mund të paragjykojë interesat e drejtësisë. Vendimi shpallet publikisht”.

Pyetje / Përgjigje

- ✓ Çfarë do të thotë që një seancë zhvillohet me dyer të mbyllura?
- ✓ A publikohet në faqen online të gjykatës, vendimi i gjyqtarit për shqyrtimin e një çështjeje me dyer të mbyllura?
- ✓ A realizohet procesi i shpalljes së vendimit në ambientet e hyrjes së gjykatës?

Rasti 2

Përshkrimi i rastit

GjEDNj në praktikën e saj penale ka argumentuar gjerësisht se:

- Detyrimi që debatet të jenë publike ka disa përjashtime. Kështu del nga vetë teksti i nenit 6 § 1, i cili shfaq rezervën se *“prania në sallën e gjykatës mund t’i ndalohet shtypit dhe publikut gjatë tërë procesit ose gjatë një pjese të tij (...) kur kjo kërkohet nga interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve në proces ose në shkallën që çmohet tepër e nevojshme nga gjykata, kur në rrethana të veçanta publiciteti do të dëmtojë interesat e drejtësisë”*. Mbajtja, e pjesshme apo e plotë, e procesit me dyer të mbyllura duhet të jetë rreptësisht e domosdoshme në dritën e rrethanave të çështjes (çështja Welke e Białek k. Polonisë, § 74; Martinie k. Francës [DhM], § 40).
- Në qoftë se ka vend për t’u zbatuar një ose disa nga përjashtimet, atëherë autoritetet kanë jo detyrimin, por të drejtën për të urdhëruar mbajtjen e procesit me dyer të mbyllura sa herë që ato e çmojnë të përligjur një kufizim të tillë (çështja Toeva k. Bullgarisë (vend. Pran.)).
- Sado që në kontekstin penal ka një pritmëri të lartë publiciteti, nganjëherë mund të dalë e nevojshme në vështrim të nenit 6 që të kufizohen transparenca dhe publiciteti i procedurës, për shembull për të mbrojtur një dëshmitar ose jetën e tij private, apo për të nxitur këmbimin e lirë të informacioneve dhe të mendimeve në interes të drejtësisë (çështja B. E. P. K. Mbretërisë së Bashkuar, § 37).
- Problemet e sigurisë janë të shpeshta në proceset penale, por çështjet në të cilat ato e përligjin përjashtimin e pranisë së publikut në proces janë më fort të rralla (çështja Riepan k. Austrisë, § 34). Masat e sigurisë duhet të jenë në standardin

brenda kornizës së rrethanave dhe të respektojnë parimin e domosdoshmërisë. Autoritetet gjyqësore duhet të marrin parasysh të gjitha zgjidhjet e mundshme për të garantuar sigurinë brenda sallës së gjyqimit, si edhe të parapëlqejnë çdo lloj mase më pak të rreptë në vend të një tjetre, më të rreptë, në qoftë se mund të realizohet i njëjti qëllim (çështja Krestovski k. Ruisë, § 29).

Lidhja me standardin dhe faktorin

Rastet e çështjeve të mësipërme, kanë të bëjnë me publicitetin e seancave gjyqësore, i cili përbën një aspekt të rëndësishëm të së drejtës për proces të rregullt ligjor. Në nenin 339 të Kodit të Procedurës Penale parashikohet e drejta për akses dhe për transparencë të procesit gjyqësor, e cila nuk është absolute, porse që mund të kufizohet në rastet e parashikuara specifikisht në nenin 340 të Kodit të Procedurës Penale kur seancat gjyqësore mund të bëhen me dyer të mbyllura.

Referimi në ekstrakte nga legjislacioni

Në nenin 340 të Kodit të Procedurës Penale parashikohet shprehimisht:

Rastet e gjyqimit me dyer të mbyllura

- 1. Gjykata vendos që shqyrtimi gjyqësor ose disa veprime të tij të zhvillohen me dyer të mbyllura: a) kur publiciteti mund të dëmtojë moralin shoqëror ose mund të sjellë përhapjen e të dhënave që duhet të mbahen sekret në interes të shtetit, në qoftë se një gjë e tillë kërkohet nga organi kompetent; b) kur nga ana e publikut ka shfaqje që prishin zhvillimin e rregullt të seancës; c) kur është e nevojshme të mbrohet siguria e dëshmitarëve ose e të pandehurve; ç) kur gjykohet e nevojshme në pyetjen e të miturve si dëshmitarë; d) kur viktimat e përcaktuar në nenin 58/b, të këtij Kodi, kërkon të zhvillohet me dyer të mbyllura.*
- 2. Shqyrtimi gjyqësor zhvillohet gjithmonë me dyer të mbyllura kur: a) gjykohen të miturit; b) gjykohen të pandehur të rritur, të cilët akuzohen për kryerjen e veprave penale ndaj të miturve si viktimë, pavarës*
- 3. isht moshës së viktimës gjatë gjyqimit.*
- 4. Vendimi i gjykatës për zhvillimin e seancës me dyer të mbyllura revokohet kur pushojnë shkaqet që e sollën atë.*
- 5. Kryetari i trupit gjykues informon personat që marrin pjesë në një gjykim me dyer të mbyllura për detyrimin që kanë për të mbajtur konfidencial informacionin e mësuar në seancë.*

Pyetje / Përgjigje

- ✓ Çfarë do të thotë që një seancë zhvillohet me dyer të mbyllura?
- ✓ Cilët janë personat që mund të marrin pjesë në të?
- ✓ A publikohet në faqen online të gjykatës, vendimi i gjyqtarit për shqyrtimin e një çështjeje me dyer të mbyllura?
- ✓ A realizohet procesi i shpalljes së vendimit në ambientet e hyrjes së gjykatës?

VI. EKSTRAKTE NGA LEGJISLACIONI

MODULI 1

Neni 10 i DUDNj-së përcakton se: *“Çdo njeri ka të drejtë në barazi të plotë për një gjykim të drejtë dhe publik nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij dhe për çdo akuzë penale kundër tij”.*

Neni 6.1 i KEDNj-së përcakton ndër të tjera se: *“Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, e cila do të vendosë si për mosmarrëveshjet në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile, ashtu edhe për bazueshmërinë e çdo akuze penale në ngarkim të tij. Vendimi duhet të jepet publikisht, por prania në sallën e gjykatës mund t'i ndalohe shtypit dhe publikut gjatë tërë procesit ose gjatë një pjese të tij, në interes të moralit, të rendit publik ose sigurisë kombëtare në një shoqëri demokratike, kur kjo kërkohet nga interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve në proces ose në shkallën që çmohet tepër e nevojshme nga gjykata, kur në rrethana të veçanta publiciteti do të dëmtonte interesat e drejtësisë”.*

MODULI 2

- Kodi i Procedurës Civile i Republikës së Shqipërisë

Neni 26 Karakteri publik i procesit gjyqësor

Seancat gjyqësore janë të hapura, përveç kur parashikohet ndryshe sipas këtij Kodi. Gjykata mund të mos lejojë pjesëmarrjen e medias, kur çmon se nuk është në dobi të gjykimit. Në çdo rast vendimi përfundimtar i gjykatës shpallet publikisht.

Neni 30 Publikimi i vendimit përfundimtar

Kur çmohet se publikimi i vendimit përfundimtar i shërben rehabilitimit dhe/ose zhdëmtimit, gjykata, me kërkesën e palës së interesuar, urdhëron publikimin e vendimit në media. Kur njoftimi nuk jepet në afatin e caktuar nga gjykata, pala, në favorin e së cilës është dhënë vendimi, ka të drejtë të kërkojë publikimin me shpenzimet e personit që detyrohet.

KREU IV

NJOFTIMET

Neni 128 Njoftimi i akteve

Njoftimi i akteve bëhet sipas mënyrave të parashikuara në këtë kre. Gjyqtari ose kryetari i trupit gjykues të çështjes kujdeset dhe kontrollon procesin e njoftimit, që kryhet nga punonjësit e gjykatës të caktuar për realizimin e tij.

Neni 129 Thirrja në gjykatë

Thirrja në gjykatë bëhet nëpërmjet njoftimit të letërthirrjes, e cila duhet të përmbajë gjykatën që e ka nxjerrë, emrin, mbiemrin e personit të thirrur, kohën e vendin e seancës gjyqësore, mosmarrëveshjen për të cilën thirret, kohën e njoftimit të aktit, si dhe pasojat ligjore në rast se personi i thirrur nuk paraqitet në gjykatë. Gjykata, kur e çmon të dobishme dhe kur pala ose personi i tretë ka dhënë pëlqimin paraprak, urdhëron që thirrja në gjykatë të bëhet nëpërmjet njoftimit me mjete të komunikimit elektronik, sipas rregullave të përcaktuara në këtë kre. Kur pala është nën masë paraburgosëse, ose po vuan dënimin me burgim, gjykata kryen njoftimin në vendin e ekzekutimit të masës ose dënimit, duke urdhëruar organet përkatëse që ta shoqërojnë në gjykatë, kur pala kërkon të marrë pjesë personalisht në gjykim. Në këto raste gjykata përsërit njoftimin për personin për çdo seancë, përveç rastit kur ai kërkon të vazhdojë gjykimin në mungesë. Kur përzgjedhja e një adrese, me qëllim njoftimi në gjykatë është parashikuar shprehimisht në kontratë nga palët, për të gjitha mosmarrëveshjet që lindin nga kjo kontratë, gjykata mund të kryejë njoftimin sipas kësaj mënyre. Palët ose personat e tretë, për çdo ndryshim të mëvonshëm të adresës dhe të të dhënave elektronike të kontaktit të tyre ose të përfaqësuesit të tyre, detyrohen të njoftojnë gjykatën. Shkelja e këtij detyrimi e bën të papranueshëm pretendimin për pavlefshmëri njoftimi. Kjo dispozitë është e zbatueshme për njoftimet në çdo fazë dhe shkallë gjykimi.

Neni 130 Rregullat e njoftimit shkresor të akteve

Njoftimi shkresor bëhet nëpërmjet dorëzimit nga punonjësi i gjykatës ose shërbimi postar i letërthirrjes ose akteve të tjera që duhet t'i njoftohen personit të thirrur, kudo ku ai gjendet. Në rastin e personave që ndodhen në shërbim në ushtri, njoftimi u bëhet me anë të komandës së repartit nga i cili varen. Në rastin e personave juridikë publikë njoftimi bëhet në qendrën e tij dhe i dorëzohet titullarit ose personave të ngarkuar për pranimin e akteve. Në rastin e personave juridikë privatë njoftimi bëhet në qendrën e tij dhe i dorëzohet përfaqësuesit ose personit të ngarkuar për të marrë aktet dhe, në mungesë të tyre, një personi tjetër që punon në këtë qendër të personit juridik. Në rastet kur njoftimi shkresor bëhet nëpërmjet shërbimit postar, punonjësi i gjykatës shënon mbi origjinalin dhe mbi kopjen e njoftimit edhe zyrën e postës, me anë të së cilës i është dërguar akti marrësisht, me dërgesë të porositur. Dëftesa e marrjes në dorëzim duhet t'i bashkohet origjinalit të aktit dhe përfshihet në dosjen gjyqësore. Në qoftë se personi të cilit i drejtohet njoftimi refuzon marrjen e njoftimit, nuk di ose nuk mund të nënshkruajë, punonjësi i gjykatës ose punonjësi i shërbimit postar bën shënimin përkatës në aktin objekt njoftimi dhe, kur është e mundur, e vërteton edhe me nënshkrimin e një dëshmitari të pranishëm. Në këtë rast njoftimi quhet i kryer.

Neni 131

Kur nuk është i mundur njoftimi sipas dispozitës së mësipërme, njoftimi bëhet në vendbanimin apo vendqëndrimin e personit të thirrur ose në zyrën apo vendin ku ushtron veprimtarinë tregtare, industriale ose të artizanatit. Në qoftë se personi i thirrur nuk gjendet në një nga këto vende, njoftimi i dorëzohet një personi të familjes që ka mbushur moshën gjashtëmbëdhjetë vjeç, dhe kur nuk ndodhet ndonjë prej tyre, njoftimi mund të bëhet edhe

nëpërmjet fqinjëve, që pranojnë t'ia dorëzojnë atë personit të thirrur, zyrës ose qendrës së punës së tij, përveç kur marrësi është i mitur, nën gjashtëmbëdhjetë vjeç ose është i pazoti për të vepruar. Kur nuk është e mundur të bëhet njoftimi, sipas paragrafit të mësipërm, kopja e njoftimit i dorëzohet portierit të ndërtesës së banimit, të zyrës apo të qendrës së punës. Në të gjitha këto raste, personi që merr njoftimin, duhet të nënshkruajë origjinalin ose kopjen e saj, duke marrë përsipër detyrimin që kopjen tjetër t'ia dorëzojë personit të thirrur. Gjithashtu bëhet shënimi në kopjen që mban punonjësi i gjykatës edhe për marrëdhëniet e këtij personi me personin e thirrur, veprimet dhe kërkimet e bëra nga nëpunësi gjyqësor për dorëzimin e aktit personit të thirrur, si dhe vendin dhe kohën e dorëzimit.

Neni 132

Kur anëtarët e familjes së personit që i drejtohet njoftimi, ose fqinjët të cilëve u jepet njoftimi për t'ia dorëzuar personit të cilit i drejtohet njoftimi, nuk pranojnë të marrin në dorëzim njoftimin, nuk dinë ose nuk mund të nënshkruajnë, bëhet shënimi në kopjen e njoftimit dhe, kur është e mundur, vërtetohet edhe me nënshkrimin e një dëshmitari të pranishëm. 2. Në këtë rast njoftimi quhet i kryer.

Neni 133

1. Kushdo mund të emërojë një person të autorizuar për marrjen e njoftimeve. Akti i emërimit depozitohet në gjykatë.
2. Punonjësi i gjykatës regjistron personin e autorizuar në portalin elektronik kombëtar, i cili krijohet dhe administrohet nga Këshilli i Lartë Gjyqësor.

Neni 133/a Njoftimi me shpallje publike

Njoftimi bëhet me shpallje publike nëse:

- a) nuk është e mundur të realizohet njoftimi sipas parashikimeve të neneve 129, 130, 131, 132 dhe 133 dhe pasi punonjësi i gjykatës ka marrë të gjitha masat e nevojshme për gjetjen e adresës së personit që i drejtohet njoftimi;
- b) personi, të cilit i drejtohet njoftimi, nuk ka vendbanim, vendqëndrim, nuk ka zgjedhur një banesë ose nuk ka caktuar një përfaqësues në Republikën e Shqipërisë dhe nuk ka qenë i mundur njoftimi i tij sipas njërës nga mënyrat e parashikuara nga ligji.

Neni 133/b

1. Njoftimi me shpallje publike kryhet me anë të afishimit të tij në gjykatën e vendit ku do të gjykohet mosmarrëveshja, në vendin ku personi të cilit i drejtohet njoftimi ka vendbanimin ose në vendqëndrimin e tij, si edhe në njësinë administrative në të cilën ka vendbanimin ose vendqëndrimin.
2. Kur personi të cilit i drejtohet njoftimi është një person juridik privat, njoftimi kryhet me anë të afishimit të tij në selinë e regjistruar në regjistrat publikë përkatës.
3. Njoftimi botohet edhe në një rubrikë të posaçme në faqen zyrtare në internet të gjykatës, dhe/ose në një portal elektronik kombëtar të krijuar për këtë qëllim.
4. Njoftimi me shpallje publike duhet të përmbajë: a) palët ndërgjyqëse; b) identitetin e

palës të njoftuar me shpallje dhe adresën e vendbanimit ose vendqëndrimin; c) datën dhe orën e gjykimit, gjykatën që shqyrton mosmarrëveshjen, objektin e mosmarrëveshjes dhe të dhënat e aktit objekt njoftimi; ç) personin zyrtar ose zyrën në të cilën mund të marrë aktin objekt njoftimi, si dhe pasojat që mund të vijnë nga mosveprimi i palës që i drejtohet njoftimi.

5. Ky njoftim qëndron i afishuar për jo më pak se 20 ditë.

Neni 141 Rregullat e njoftimit elektronik të akteve

Njoftimi elektronik i akteve bëhet me mjete të komunikimeve elektronike, nëpërmjet dërgimit nga punonjësi i gjykatës të letërthirrjes ose akteve të tjera që duhet t'i njoftohen personit të caktuar si marrës, në të dhënat e tij të kontaktit. Ky njoftim duhet të pasqyrohet në një procesverbal të posaçëm, në të cilin duhet të tregohen të dhënat e kontaktit dhe mjeti i komunikimeve elektronike të përdorura për njoftim, data dhe ora e saktë e komunikimit, personi me të cilin komunikon dhe qëllimi i njoftimit. Procesverbali hartohet nga sekretari gjyqësor dhe nënshkruhet prej tij dhe punonjësit të gjykatës të ngarkuar për kryerjen e njoftimeve. Ky procesverbal bëhet pjesë e dosjes gjyqësore. Rregulla të detajuara për mënyrën e njoftimit elektronik përcaktohen me urdhër të ministrit të Drejtësisë.

Neni 173 Gjykimi me dyer të mbyllura

Nuk lejohet qëndrimi në seancë gjyqësore me dyer të mbyllura i të miturve nën 16 vjeç, përveç kur ata thirren nga gjykata. Gjykata mund të mos lejojë pjesëmarrjen e organeve të medias dhe publikut gjatë një pjese ose gjatë gjithë zhvillimit të procesit gjyqësor: a) në interes të moralit; b) të rendit publik; c) të ruajtjes së informacionit të klasifikuar ose sigurisë kombëtare; ç) kur e kërkojnë interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve dhe pjesëmarrësve në gjyq; d) kur përmenden sekrete tregtare ose shpikje industriale, nga publikimi i të cilave mund të cenohen interesa që mbrohen me ligj; dh) në masën e çmuar nga gjykata, në rrethana të veçanta, publikimi mund të paragjykojë interesat e drejtësisë. Vendimi shpallet publikisht.

Neni 316 Njoftimi i vendimeve

Vendimet përfundimtare, jopërfundimtare dhe të ndërmjetme të gjykatës, për të cilat është parashikuar e drejta e ankimit, u njoftohen palëve ose pjesëmarrësve të tjerë në proces, brenda tre ditëve nga marrja e vendimit ose, në rast se vendimi i arsyetuar shpallet më vonë, brenda tre ditëve pas shpalljes së vendimit të arsyetuar. Njoftimi bëhet sipas rregullave të parashikuara në kreun IV të titullit VI të pjesës I.

Neni 460 Shqyrtimi i çështjes në apel

1. Relatori i çështjes në gjykatën e apelit caktohet me short.
2. Relatori cakton datën dhe orën e gjykimit në përputhje me kalendarin e shqyrtimit të çështjeve, duke marrë për bazë radhën, sipas kohës së ardhjes së dosjes në gjykatën e apelit.
3. Palët mund t'i kërkojnë me shkrim relatorit përshpejtimin e shqyrtimit të çështjes për

- shkaqe veçanërisht të rënda dhe të motivuara, kur kjo nuk vjen në kundërshtim me ligjin.
4. Këshilli i Lartë Gjyqësor përcakton rregulla të hollësishme për zbatimin e këtij neni.
 5. Njoftimi për ditën dhe orën e gjykimit, si dhe përbërjen e trupit gjykues që shqyrton çështjen bëhet nga gjykata e apelit me shpallje në ambientet e saj dhe në gjykatën përkatëse të shkallës së parë. Ky njoftim bëhet gjithashtu në faqen e internetit të gjykatës së apelit, si dhe, nëse ka, edhe në faqen e internetit të gjykatës përkatëse të shkallës së parë, dhe, me njoftim individual në rastin kur palët ose përfaqësuesit e tyre kanë lënë të dhënat elektronike të kontaktit në shkallën e parë të gjykimit. Shpallja ose njoftimi bëhet të paktën 15 ditë para datës së gjykimit. Në rast se përbërja e trupit gjykues nuk është njoftuar sipas rregullave të përcaktuara në këtë pikë, palët mund të kërkojnë shtyrjen e gjykimit, përveç rasteve kur marrin pjesë në gjykim dhe nuk kërkojnë përjashtimin e gjyqtarëve.
 - 5/1. Palët kanë të drejtë që deri në 5 ditë para shqyrtimit të çështjes të paraqesin parashtrime me shkrim lidhur me shkaqet e ngritura në ankim dhe kundërankim.
 6. Për çështjet me rigjykim, ose kur është deklaruar riçelja e hetimit gjyqësor, ose kur çmohet të bëhet një gjykim përpara afatit 15-ditor, njoftimi u bëhet drejtpërdrejt palëve, përfaqësuesve të tyre ose prokurorit, sipas rregullave të pjesës I, titulli VI, kreu IV, "Njoftime", të këtij Kodi.

MODULI 3

- Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Shqipërisë

Neni 105 - Marrja e kopjeve, ekstrakteve dhe vërtetimeve

1. Gjatë procedimit dhe pas përfundimit të tij, cilido që ka interes mund të marrë, me shpenzimet e veta, kopje, ekstrakte ose vërtetime të akteve të veçanta apo të regjistrimeve audio ose audiovizive.
2. Kërkesa shqyrtohet nga prokurori, për aktet e hetimit paraprak, ose nga gjykata që ka dhënë vendimin për ato të shqyrtimit gjyqësor.
3. Lëshimi i kopjeve, ekstrakteve ose vërtetimeve nuk e heq ndalimin e publikimit.

Neni 115 Procesverbali i seancës

1. Kur është e mundur, aktet e kryera gjatë seancës gjyqësore, si dhe çdo akt tjetër i kryer jashtë saj, dokumentohen nëpërmjet regjistrimit audio ose audioviziv. Regjistrimi fillon dhe mbaron në të njëjtën kohë me seancën gjyqësore.
2. Regjistrimi i seancës gjyqësore bëhet nga sekretari gjyqësor, nën udhëzimet dhe mbikëqyrjen e kryetarit të trupit gjykues.
3. Kur nuk është e mundur që procesverbali të mbahet nëpërmjet regjistrimit audio ose audioviziv, ai mbahet duke bërë një përmbledhje të saktë me shtypshkrim apo dorëshkrim, nën mbikëqyrjen e kryetarit të trupit gjykues.
4. Procesverbali duhet të tregojë: a) tregimin e vendit, vitit, muajit, ditës dhe orës, në të cilat ka filluar dhe është përfunduar; b) përbërjen e gjykatës; c) emrin e prokurorit; ç) gjenealogjet e të pandehurit ose të dhëna të tjera personale që vlejné për ta identifikuar,

gjenealitetet e mbrojtësve, viktimës akuzuese, palëve private dhe të përfaqësuesve të tyre. d) gjenealitetet e personave që marrin pjesë në gjykim; dh) kur është rasti, shkaqet e mungesës së palëve, përfaqësuesve të tyre dhe personave që janë thirrur për të marrë pjesë në seancën gjyqësore.

5. Procesverbali duhet të përshkruajë çdo akt të kryer gjatë gjykimit dhe të pasqyrojë në mënyrë të përmbledhur: a) kërkimet dhe pretendimet e palëve; b) pasqyrimin e saktë të emërimit të çdo parashtrimi, memorieje apo diskutimi përfundimtar të paraqitur me shkrim nga palët, duke treguar edhe numrin e fletëve; c) pyetjet dhe deklaratimet e personave që marrin pjesë në gjykim, duke përfshirë dëshmitarët dhe ekspertët; ç) provat e marra; d) vendimet dhe urdhrat që ka dhënë gjykata gjatë gjykimit.
6. Kur procesverbali mbahet në formë të përmbledhur me shtypshkrim apo dorëshkrim dhe njëra nga palët kërkon që pjesë nga thëniet e saj apo të palës tjetër të përfshihen në procesverbal, gjykata duhet ta marrë parasysh këtë kërkesë.
7. Memoriet me shkrim të paraqitura nga palët, në mbështetje të kërkesave dhe konkluzioneve të tyre, i bashkohen procesverbalit.
8. Kur procesverbali mbahet në formë të përmbledhur me shtypshkrim apo dorëshkrim, ai nënshkruhet në fund të ç'do faqeje nga sekretari dhe në fund nga kryetari i trupit gjykues. Procesverbali është pjesë përbërëse e dosjes gjyqësore dhe ruhet për aq kohë sa ruhet ajo.
9. Kur mbahet me regjistrim audio ose audioviziv, regjistrimi ruhet në programin elektronik përkatës për aq kohë sa ruhet dosja gjyqësore.
10. **Palët kanë të drejtë në çdo kohë të marrin kopje të regjistrimit dhe procesverbalit të mbajtur me shtypshkrim apo dorëshkrim, kundrejt tarifave përkatëse.**

Neni 132 Organet dhe format e njoftimeve

1. Njoftimet e akteve bëhen nga ftuesi gjyqësor ose nëpërmjet shërbimit postar.
2. Gjyqtari, kur e çmon të nevojshme, mund të urdhërojë që njoftimet të bëhen nga policia gjyqësore.
3. Kur kopja e aktit i dorëzohet të interesuarit nga ana e sekretarisë së gjykatës, ajo ka vlerën e njoftimit. Në këtë rast sekretari i gjykatës bën shënim në aktin origjinal për dorëzimin dhe për datën.
4. Njoftimet që u bëhen nga gjykata të interesuarve në praninë e tyre shënohen në procesverbal.

Neni 133 Njoftimet e veçanta dhe me mjete të tjera teknike

1. Gjykata në raste të ngutshme mund të urdhërojë që personat e kërkuar nga palët, përveç të pandehurit, të lajmërohen me telefon nga sekretaria e gjykatës ose nga policia gjyqësore. Në origjinalin e lajmërimit shënohet numri i telefonit të kërkuar, emri dhe detyra që kryen personi që merr njoftimin, marrëdhëniet e tij me atë që njoftohet, data dhe ora e telefonatës.
2. Njoftimi me telefon ka vlerë nga çasti kur është bërë, me kusht që të dokumentohet marrja e tij.

4. Gjykata, kur e çmon të përshtatshme, përveç të pandehurit, mund të disponojë njoftimin e personit, me mjete të tjera teknike që garantojnë njoftimin, me kusht që të dokumentohet marrja e tij.
5. Njoftimi i dëshmitarit me identitet të fshehur, dëshmitarit të mbrojtur dhe bashkëpunëtorit të drejtësisë bëhet nëpërmjet dorëzimit të kopjes së aktit prokurorit

Neni 134 Njoftimi i akteve të prokurorit

1. Njoftimi i akteve të prokurorit, gjatë hetimeve paraprake, bëhet nga policia gjyqësore ose nëpërmjet shërbimit postar, në format e parashikuara nga neni 133.
2. Dorëzimi i kopjes së aktit të interesuarit nga ana e sekretarisë ka vlerën e njoftimit. Dorëzuesi shënon në origjinalin e aktit faktin e dorëzimit dhe datën.
3. Lajmërimet e bëra verbalisht nga prokurori zëvendësojnë njoftimet, me kusht që ky fakt të shënohet në procesverbal.

Neni 135 Njoftimet nga palët private

1. Njoftimet nga palët mund të bëhen edhe me dërgimin e kopjes së aktit nga përfaqësuesit e tyre nëpërmjet letrës rekomande me lajmërim marrje.

Neni 136 Njoftimet për prokurorin

1. Njoftimet për prokurorin bëhen edhe drejtpërsëdrejti nga palët, mbrojtësit ose përfaqësuesit e tyre nëpërmjet dorëzimit të kopjes së aktit në sekretari. Ai që e merr në dorëzim shënon në origjinal dhe në kopjen e aktit gjeneralitetet e atij që ka bërë dorëzimin dhe datën.

Neni 137 Njoftimet për viktimën dhe palët private

1. Njoftimet për personin e dëmtuar nga vepra penale bëhen njëloj si për rastet kur njoftohet për herë të parë i pandehuri i lirë. Kur nuk dihen vendet e treguara në nenin 140, njoftimi bëhet me depozitimin e aktit në sekretari. Kur nga aktet del se vendbanimi ose vendqëndrimi i tij ndodhen jashtë shtetit, ai ftohet me anën e letrës rekomande me lajmërim marrje, me të cilën të deklarojë ose të zgjedhë banesën në territorin e shtetit shqiptar. Kur pas njëzet ditëve nga marrja e letrës rekomande nuk bëhet deklarimi ose zgjedhja e banesës, njoftimi bëhet me anën e depozitimit të aktit në sekretari.
2. Njoftimi i thirrjes së parë për të paditurin civil bëhet në format e caktuara për njoftimin e parë të të pandehurit të lirë.
3. Njoftimet për paditësin civil dhe të paditurin civil bëhen pranë përfaqësuesve të tyre.

Neni 138 Njoftimet nëpërmjet shpalljes publike për viktimat

1. Kur njoftimi i viktimave është i vështirë për shkak të numrit të tyre, pamundësisë të identifikimit të disave prej tyre ose kur njoftimi është i pamundur për shkak se nuk dihen vendet e treguara në nenin 140, gjykata mund të urdhërojë që ai të bëhet nëpërmjet shpalljes publike në këndin e njoftimeve dhe faqen e internetit të saj. Njoftimi qëndron i publikuar për jo më pak se 10 ditë.

2. Njoftimi quhet i bërë kur ftuesi i gjykatës depoziton në sekretari një kopje të aktit bashkë me dokumentet që vërtetojnë shpalljen publike.

Neni 139 Njoftimi i të pandehurit të burgosur

1. Njoftimi për të pandehurin e burgosur bëhet në vendin e burgimit duke i dorëzuar atij aktin.
2. Kur i pandehuri refuzon të marrë kopjen e aktit ose kur ai mungon për shkaqe të justifikuara, akti i dorëzohet përgjegjësit të institucionit, i cili për rastin e fundit njofton të interesuarin me mjetin më të shpejtë.
3. Dispozitat e mësipërme zbatohen edhe kur i pandehuri është i paraburgosur për një akuzë tjetër ose është duke vuajtur dënimin me burgim.
4. Kur i burgosuri lirohet për shkak të ndryshimit të masës së sigurimit, ai detyrohet të deklarojë ose të zgjedhë banesën. Kjo gjë shënohet në aktin e lirimit dhe i njoftohet autoritetit procedues. Kur njoftimi në banesën e deklaruar ose të zgjedhur nuk mund të bëhet, atëherë akti i dorëzohet mbrojtësit.

Neni 140 Njoftimi për herë të parë i të pandehurit të lirë

1. Njoftimi për herë të parë i të pandehurit në gjendje të lirë bëhet duke i dorëzuar atij personalisht kopjen e aktit së bashku me letrën e të drejtave, sipas nenit 34/a, të këtij Kodi. Kur nuk mund t'i dorëzohet personalisht, njoftimi bëhet në banesën e tij ose në vendin e punës, duke ia dorëzuar aktin një personi që bashkëjeton me të ose një fqinji, ose një personi që punon me të. Në aktin e njoftimit tregohen gjenealitetet e personit që merr përsipër njoftimin dhe lidhja e tij me të pandehurin.
2. Kur vendet e treguara në paragrafin 1 nuk dihen, njoftimi bëhet në vendin ku i pandehuri ka banimin e përkohshëm ose vendin ku qëndron më shpesh, duke ia dorëzuar atë njërit prej personave të treguar në paragrafin
3. Kopja e njoftimit nuk mund t'i dorëzohet një të mituri nën 14 vjeç ose një personi me paaftësi të dukshme intelektuale.
4. Nëse i pandehuri është i mitur, si rregull, ai njoftohet nëpërmjet prindërve ose kujdestarit të tij, si dhe sipas legjislacionit të posaçëm për të miturit.
5. Kur personat e treguar në paragrafin 1 mungojnë ose nuk janë të përshtatshëm, ose refuzojnë të marrin aktin, atëherë procedohet me kërkimin e të pandehurit në vende të tjera. Në rast se edhe në këtë mënyrë nuk mund të bëhet njoftimi, akti depozitohet në qendrën administrative të lagjes ose të fshatit ku i pandehuri banon ose punon. Lajmërimi i depozitimit afishohet në portën e shtëpisë së të pandehurit ose të vendit ku punon, këndin e afishimit dhe në faqen e internetit të gjykatës. Ftuesi gjyqësor e lajmëron atë për depozitimin me letër rekomande me lajmërim marrje. Efektet e njoftimit rrjedhin që nga marrja e rekomandesë.
6. Njoftimi i të pandehurit që kryen shërbimin ushtarak bëhet duke i dorëzuar aktin atij vetë dhe kur nuk mund të bëhet dorëzimi, akti i njoftohet komandës e cila detyrohet të lajmërojë menjëherë të interesuarin.
7. Me aktin e njoftimit për herë të parë, organi procedues e fton të pandehurin të deklarojë

ose të zgjedhë banesën apo vendin dhe mënyrën e njoftimeve të mëtejshme për efekte të procedimit. Për çdo ndryshim të tyre i pandehuri është i detyruar të njoftojë me shkrim ose të deklarojë përpara organit procedues.

Neni 140/a Njoftimi i të pandehurit person juridik

1. Njoftimi i të pandehurit person juridik bëhet në selinë e tij. Personi që e merr në dorëzim njoftimin shënon në aktin e njoftimit identitetin, detyrën që kryen në personin juridik dhe datën e marrjes së njoftimit.
2. Nëse njoftimi sipas paragrafit të mësipërm nuk është i mundur, ai kryhet nëpërmjet afishimit të njoftimit në adresën e deklaruar të selisë, këndin e afishimit të gjykatës dhe në faqen elektronike të saj, si dhe nëpërmjet afishimit në faqen elektronike të Qendrës Kombëtare të Bizneseve në rastet e personave juridikë të regjistruar në regjistrin tregtar.

Neni 141 Njoftimi i të pandehurit kur nuk gjendet

1. Kur njoftimi nuk mund të bëhet sipas rregullave të caktuara për njoftimin e të pandehurit të lirë, autoriteti procedues urdhëron kërkimin e të pandehurit. Në qoftë se kërkimi nuk jep rezultat pozitiv, atëherë nxirret vendimi i mosgjetyes, me të cilin, pasi i caktohet një mbrojtës të pandehurit, urdhërohet që njoftimi të bëhet duke i dorëzuar një kopje mbrojtësit. I pagjeturi përfaqësohet nga mbrojtësi.
2. Vendimi i mosgjetyes i pushon efektet kur përfundojnë hetimet paraprake ose me dhënien e vendimit nga gjykata.
3. Njoftimi për të pandehurin e fshehur ose të arratisur bëhet nëpërmjet dorëzimit të kopjes së aktit mbrojtësit dhe kur ai nuk ka mbrojtës autoriteti procedues cakton një mbrojtës kryesisht, i cili e përfaqëson të pandehurin.

Neni 142 Njoftimi i të pandehurit jashtë shtetit

1. Kur vendbanimi ose qëndrimi i të pandehurit jashtë shtetit është i njohur, autoriteti procedues i dërgon atij letër rekomande me lajmërim marrje, me të cilën e njofton për veprën penale që akuzohet dhe i kërkon të deklarojë ose të zgjedhë banesën në territorin shqiptar. Në qoftë se pas tri ditëve nga marrja e letrës rekomande nuk bëhet deklarimi ose zgjedhja e banesës ose kur kjo nuk lajmërohet, njoftimi bëhet nëpërmjet dorëzimit të mbrojtësit.
2. Kur i pandehuri njoftohet, sipas paragrafit 1, ai ftohet të deklarojë ose të zgjedhë banesën në territorin shqiptar. Njoftimi i kryer në adresën e deklaruar quhet i realizuar.
3. Kur del se nuk ka të dhëna të mjaftueshme për të vepruar sipas paragrafit 1, autoriteti procedues, para se të nxjerrë vendimin e mosgjetyes, urdhëron të bëhen kërkime edhe jashtë territorit të shtetit sipas rregullave të caktuara në marrëveshjet ndërkombëtare.

Neni 142/a Njoftimi i personave të huaj që gëzojnë imunitet

Përveçse kur parashikohet ndryshe nga marrëveshjet ndërkombëtare, njoftimi i personave të huaj që gëzojnë imunitet, sipas së drejtës ndërkombëtare, kryhet nëpërmjet ministrisë përgjegjëse për punët e jashtme.

Neni 339 Publiciteti i seancës

1. Seanca gjyqësore është publike, përndryshe quhet e pavlefshme.
2. Nuk pranohen në seancë të miturit nën moshën gjashtëmbëdhjetë vjeç dhe ata që janë në gjendje dehje, intoksikimi ose çrregullimi mendor.
3. Ndalohet prania në seancë e personave të armatosur, me përjashtim të pjesëtarëve të forcave të ruajtjes së rendit.

Neni 340 Rastet e gjyqimit me dyer të mbyllura

5. Gjykata vendos që shqyrtimi gjyqësor ose disa veprime të tij të zhvillohen me dyer të mbyllura: a) kur publiciteti mund të dëmtojë moralin shoqëror ose mund të sjellë përhapjen e të dhënave që duhet të mbahen sekret në interes të shtetit, në qoftë se një gjë e tillë kërkohet nga organi kompetent; b) kur nga ana e publikut ka shfaqje që prishin zhvillimin e rregullt të seancës; c) kur është e nevojshme të mbrohet siguria e dëshmitarëve ose e të pandehurve; ç) kur gjykohet e nevojshme në pyetjen e të miturve si dëshmitarë. d) kur viktimi e përcaktuar në nenin 58/b, të këtij Kodi, kërkon të zhvillohet me dyer të mbyllura.
6. Shqyrtimi gjyqësor zhvillohet gjithmonë me dyer të mbyllura kur: a) gjykohen të miturit; b) gjykohen të pandehur të rritur, të cilët akuzohen për kryerjen e veprave penale ndaj të miturve si viktimë, pavarësisht moshës së viktimës gjatë gjyqimit.
7. Vendimi i gjykatës për zhvillimin e seancës me dyer të mbyllura revokohet kur pushojnë shkaqet që e sollën atë.
8. Kryetari i trupit gjykues informon personat që marrin pjesë në një gjykim me dyer të mbyllura për detyrimin që kanë për të mbajtur konfidencial informacionin e mësuar në seancë.

MODULI 4

- Ligji nr. 49/2012 “Për Gjykatat Administrative dhe Gjykimin e Mosmarrëveshjeve Administrative”, i ndryshuar

Neni 3 Parimet e gjyqimit administrativ

1. Gjykata, në gjykimin administrativ, siguron nëpërmjet një procesi të rregullt gjyqësor dhe brenda afateve të shpejta e të arsyeshme, mbrojtjen juridike të të drejtave, lirive dhe interesave kushtetues dhe ligjorë të subjekteve, që mund të cenohen si pasojë e ushtrimit ose jo të funksioneve publike nga ana e organeve të administratës publike.
2. Gjykata administrative zbaton parimin e mbrojtjes së interesit publik dhe të të drejtave e interesave të ligjshëm të personave privatë.
3. Organi i administratës publike, si rregull, ka detyrimin të provojë bazueshmërinë në ligj dhe në fakt të veprimeve të kryera prej tij.
4. Gjykata administrative, sipas natyrës së çështjes, shqyrton çështjen gojarisht në seancë gjyqësore ose mbi bazë aktesh shkresore në dhomë këshillimi. Mosparaqitja e palëve nuk përbën shkak për pushimin e gjyqimit.

Neni 10 Kompetenca funksionale

1. Gjykata administrative e shkallës së parë shqyrton mosmarrëveshjet administrative të parashikuara në nenin 7 të këtij ligji, me përjashtim të atyre që lidhen me aktin nënligjor normativ.
2. Gjykata Administrative e Apelit shqyrton: a) ankimet kundër vendimeve të gjykatës administrative të shkallës së parë; b) në shkallë të parë, mosmarrëveshjet me objekt aktet nënligjore normative, si dhe raste të tjera të parashikuara me ligj.

Neni 12 Përbërja e trupit gjykues

1. Gjykata administrative e shkallës së parë gjykon me trup gjykues të përbërë me tre gjyqtarë mosmarrëveshjet lidhur me kontratat administrative publike dhe kërkesat e paraqitura në zbatim të shkronjave “d” dhe “dh” të nenit 7 të këtij ligji. Të gjitha mosmarrëveshjet e tjera shqyrtohen me trup gjykues të përbërë nga një gjyqtar.
2. Gjykata Administrative e Apelit gjykon me trup gjykues të përbërë: a) me 3 gjyqtarë, ankimet kundër vendimeve të gjykatës administrative të shkallës së parë; b) me 5 gjyqtarë, paditë ndaj aktit nënligjor normativ.
3. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë gjykon në dhomë këshillimi me 3 gjyqtarë të gjitha çështjet që në gjykatën e shkallës së parë gjykohen nga 1 gjyqtar, si dhe çështjet që kanë për objekt mosmarrëveshjet e kompetencave. Çështjet e tjera gjykohen me trup gjykues të përbërë nga 5 gjyqtarë.

Shqyrtimi Gjyqësor në Shkallë të Parë

Neni 20 Procesi publik

1. Shqyrtimi i çështjes nga gjykata në seancë gjyqësore është i hapur për publikun.
2. Gjykata mund të mos lejojë pjesëmarrjen e mediave dhe të publikut në seancë gjyqësore ose në një pjesë të saj, me arsyetimin e mbrojtjes së moralit publik, rendit publik, të sigurisë kombëtare, të sekretit tregtar, të së drejtës së jetës private ose të të drejtave vetjake.

Neni 22 Njoftimet

1. Përveç mjeteve dhe mënyrave të njoftimit, të parashikuara në Kodin e Procedurës Civile, gjykata, kur e çmon të dobishme dhe kur palët kanë dhënë pëlqimin për pranimin e njoftimit, urdhëron:
 - a) Njoftimin e palëve ose përfaqësuesve të tyre nga nëpunësi gjyqësor, nëpërmjet telefonit të gjykatës të përcaktuar për këtë qëllim me urdhër të kancelarit të gjykatës. Ky njoftim duhet të pasqyrohet në një procesverbal të posaçëm, në të cilin duhet të tregohen numri i telefonit në të cilin bëhet njoftimi, data dhe ora e saktë e komunikimit, personi me të cilin komunikon nëpunësi gjyqësor dhe qëllimi i njoftimit. Procesverbali hartohet nga sekretari gjyqësor dhe nënshkruhet prej tij dhe nëpunësit gjyqësor të ngarkuar me kryerjen e njoftimeve. Ky procesverbal bëhet pjesë e dosjes së gjykimit.
 - b) Njoftimin e palëve ose përfaqësuesve të tyre nga nëpunësi gjyqësor në një adresë elektronike, në përputhje me legjislacionin e komunikimeve elektronike. Në këtë mënyrë palëve mund t’u komunikohen edhe dokumente.

2. Rregulla të detajuara për mënyrën e njoftimit elektronik, sipas pikës 1 të këtij neni, caktohen me urdhër të Ministrit të Drejtësisë brenda 3 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji.

Neni 36 Njohja me aktet e dosjes

1. Palët dhe përfaqësuesit e tyre kanë të drejtë të njihen dhe të marrin kopje me shpenzimet e veta të dokumentacionit të paraqitur në sekretarinë gjyqësore.
2. Gjykata mund të lejojë cilindo që të njihet me përmbajtjen e dosjes gjyqësore dhe të marrë me shpenzimet e veta kopje të akteve, në rast se ai tregon se ka interes të ligjshëm ose arsye të rëndësishme dhe nëse kjo nuk është në kundërshtim me të drejtat dhe interesat e mbrojtur nga ligji të palëve në proces.
3. Gjykata mund të refuzojë një kërkesë të paraqitur, sipas pikës 2 të këtij neni, në rastet kur shqyrtimi gjyqësor mund të zhvillohet me dyer të mbyllura.
4. Pavarësisht kushteve ndaluese, të përcaktuara në pikat 2 dhe 3 të këtij neni, gjykata mund të lejojë njohjen e akteve dhe marrjen e kopjeve, në rast të një kërkesë të paraqitur nga një person në ushtrim të detyrës së tij shtetërore dhe që tregon interes të ligjshëm për marrjen e të dhënave. Në këtë rast gjykata udhëzon dhe paralajmëron personin për përgjegjësinë disiplinore apo penale që ai mban.

Neni 42 Shpallja dhe depozitimi i vendimit

1. Vendimi, pavarësisht formës së gjykimit, duhet të shpallet detyrimisht i arsyetuar.
2. Në raste përjashtimore dhe vetëm për shkak të pamundësisë absolute, gjykata shtyn shpalljen e arsyetuar të vendimit deri në 5 ditë.
3. Brenda 7 ditëve nga shpallja e vendimit, dosja dorëzohet në sekretarinë gjyqësore.

Neni 43 Detyrimi i publikimit të vendimit

1. Të gjitha vendimet e gjykatës publikohen në mënyrën dhe me mjetet e përshtatshme.
2. Vendimi për shfuqizimin e aktit nënligjor normativ, me kërkesë të gjykatës që ka dhënë vendimin, publikohet i plotë, në të njëjtën mënyrë me atë të parashikuar nga legjislacioni në fuqi për botimin e aktit.

Neni 55 Shpallja dhe depozitimi i vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit

1. Vendimi, pavarësisht formës së gjykimit, duhet të shpallet detyrimisht i arsyetuar.
2. Në raste përjashtimore dhe vetëm për shkak të pamundësisë absolute, gjykata shtyn shpalljen e arsyetuar të vendimit deri në 5 ditë.
3. Brenda 7 ditëve nga shpallja e vendimit, dosja dorëzohet në sekretarinë gjyqësore.

Rekursi në Gjykatën e Lartë

Neni 62 Gjykimi në seancë gjyqësore

1. Gjykata, në dhomë këshillimi, vendos shqyrtimin e çështjes në seancë gjyqësore me praninë e palëve në rast se:

- a) rekursi është paraqitur ndaj një vendimi të apelit administrativ, lidhur me gjykimin e aktit nënligjor normativ;
 - b) konstaton se vendimi i apelit administrativ është i ndryshëm nga praktika e kolegjit administrativ ose edhe e kolegjeve të bashkuara të Gjykatës së Lartë;
 - c) vlerësohet e nevojshme nga kolegji administrativ thirrja dhe dëgjimi i palëve për shkak të problematikës ose kompleksitetit të çështjes.
2. Vendimi i mësipërm, data dhe ora e seancës gjyqësore u njoftohen palëve nga sekretaria gjyqësore, të paktën 15 ditë para datës së zhvillimit të seancës gjyqësore

Neni 64 Shpallja dhe depozitimi i vendimit

1. Vendimi, pavarësisht formës së gjykimit, duhet të shpallet detyrimisht i arsyetuar.
2. Në raste përjashtimore dhe vetëm për shkak të pamundësisë absolute, gjykata shtyn shpalljen e arsyetuar të vendimit deri në 10 ditë.
3. Brenda 10 ditëve nga shpallja e vendimit, dosja dorëzohet në sekretarinë gjyqësore.

VII. BIBLIOGRAFIA

1. Resource Guide on Strengthening Judicial Integrity and Capacity, UNODC, 2011.
2. Monitorimi i Integritetit Gjyqësor, ISPL, 2019.
3. Rule of Law and Security Sector Governance Indicators Guide, USAID, 2021.
4. Justice Sector Benchmarks User's Guide, ABA/USAID, 2011.
5. Procedural Fairness: A Key Ingredient In Public Satisfaction: A Key Ingredient In Public Satisfaction, A White Paper Of The American Judges Association The Voice Of The Judiciary, by Kevin Burke and Steve Leben. 2007.
6. CCJE Opinion No. 24 (2021): Evolution of the Councils for the Judiciary and their role in independent and impartial judicial systems.
www.coe.int/en/web/ccje/-/the-ccje-adopts-opinion-no-24-2021-on-the-evolution-of-the-councils-for-the-judiciary-and-their-role-in-independent-and-impartial-judicial-systems
7. Deklarata e Stambollit mbi Transparencën Gjyqësore:
https://www.unodc.org/res/ji/import/law_on_administration_of_justice/istanbul_declaration_implementation/istanbul_declaration_implementation.pdf
8. Dokumenti i Komisionit European për Efiçencën e Gjyqësorit (CEPEJ): Të masësh cilësinë e drejtësisë: https://rm.coe.int/1680747548#_Toc461720517
9. Guida e GjEDNj-së në nenin 6 të KEDNj-së (aspekte civile)
10. Guida e GjEDNj-së në nenin 6 të KEDNj-së (aspekte penale)
11. Pavarësia dhe paanshmëria e gjyqësorit: Shikim mbi jurisprudencën e GjEDNj-së, Shtator 2021: <https://www.rolplatform.org/wp-content/uploads/2022/01/independence-and-impartiality-of-judiciary-alb.pdf>
12. Projekti i ri TJENI i GjEDNj-së <https://www.coe.int/en/web/national-implementation/tjeni>
13. Kodi i Procedurës Civile
14. Kodi i Procedurës Penale

15. Ligji nr. 49/2012 *“Për Gjykatat Administrative dhe Gjykimin e Mosmarrëveshjeve Administrative”*, i ndryshuar.
16. Ligji nr. 98/2016, *“Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”*.
17. Ligji nr. 115/2016, *“Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”*.
18. Ligji nr. 119/2014 *“Për të Drejtën e Informimit”*.
19. Ligji nr. 9887, datë 10.03.2008, *“Për mbrojtjen e të dhënave personale”*, i ndryshuar.
20. Ligji nr. 9936/2008 *“Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”*, i ndryshuar.
21. Ligji nr. 114/2015 *“Për auditimin e brendshëm në sektorin publik”*
22. Udhëzimi nr. 15, datë 13.12.2011 të Komisionierit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, *“Për përpunimin dhe publikimin e të dhënave personale në sistemin gjyqësor”*.
23. Urdhri i Ministrisë së Drejtësisë nr. 6777/5, datë 30.09.2010 *“Për miratimin e rregullores “Për marrëdhënien e gjykatës me publikun”*.
24. Vendim i KLGj-së nr. 211, datë 10.06.2022 *“Për miratimin e raportit vlerësues dhe propozimit të grupit ndërinstitutional të punës mbi riorganizimin e rretheve gjyqësore dhe kompetencave tokësore të gjykatave”*.
25. Vendim i KLGj-së nr 554, datë 29.13.2022 *“Për ndarjen me short të çështjeve gjyqësore”*.
26. *“Plani Strategjik të Komunikimit”* për Informimin e Medias dhe Publikut, i miratuar nga KLGj-ja.
27. *“Plani i Komunikimit për Gjykatat 2022-2024”* i miratuar nga KLGj-ja.

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Instituti për Studimet Publike dhe Ligjore
Monitorimi i transparencës së gjykatave : manual
trajnimi për shoqërinë civile : standardet dhe kuadri
ligjor për transparencën e gjykatave : monitorimi i seancave
dhe ecurisë së procesverbaleve gjyqësore / Instituti
për Studimet Publike & Ligjore. - Tiranë : Muza, 2024.
... f. ; ... cm
ISBN 9789928361646

1.E drejta dhe legjislacioni
2.Gjykata 3.Manuale 4.Shqipëri

34(496.5) (035)